SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. GIMNAZYUM

W WADOWICACH

za rok szkolny

1900.

W WADOWICACH.
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Z DRUKARNI FRANCISZKA FOLTINA.
1900.

Treść:

I.

Wstęp.

Do pracy niniejszej zachęciła mię w pierwszym rzędzie cytowana
ródłach rozprawka prof. Gebauera: Über die Negation im Altböhmi-
n, a następnie i ta okoliczność, że dotychczas w badaniach języka
kiego nie uwzględniano części mowy nieodmiennych, w ich history-
m rozwoju, i że osobnej pracy o przeczeniu w języku polskim nie
kałem. W pracy Miklosicha (patrz. źródła) „Die Negation in den sla-
nen Sprachen“ język polski traktowany jest w bardzo szczupłym za-
ie, a ze starych źródeł cytowane: Psałterz Małgorzaty (Floryański) i
ia królowej Zofii. Ostatecznym rezultatem mojej pracy jest zebranie
szego materyału i zaznaczenie tych osobliwości w użyciu przeczenia,
ych obaj wzwyż cytowani autorowie, nie podają albo o których prof.
auer twierdzi, że dotychczas tylko w języku czeskim zostały stwier-
ne. Na te właściwości w ciągu rozprawy zwracam uwagę.

W polemikę i szersze omawianie szczegółów zapuszczać się nie mo-
n, przedewszystkiem ze względu na szczupłość miejsca w szkolnym pro-
nie, którą jeszcze zacieśniła kosztowność druku, potrzebującego oso-
ch czcionek. Z tego ostatniego względu, opuszczałem w niektórych
ytkach znaki dyakrytyczne nad „i“ i „y“, co jednak zupełnie wier-
i nie szkodzi. W końcu składam podziękowanie Prof. Dr. Rozwadc
iemu, i Prof. R. Zawilińskiemu za łaskawe udzielenie mi książek i
zliwych wskazówek.

w Wadowicach 1900 r.

Ignacy Stein.

ŹRÓDŁA.

Ap. Apokryfy średniowieczne. Al Brückner Rozpr. Ak. Um. Wydz. Fil. Ser. II. XIII.

Błaż. Żywot św. Błażeja. Luc. Malinowski Prace Fil. V. 1896.

Bob. Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI w. wyd. M. Bobowski, Rozp. Ak. Um. T. IV. S. II. Wydz. Fil.

Dek. Obacz. Reguła.

Dzik Kodeks Dzikowski. Fr. Piekosiński. Odbitka z III. T. Arch. Kom. prawn. Ak. Um. w Krakowie.

Fl. Psalterii Florianensis partem polonicam ad fidem codicis recensuit Wl. Nehring. Posnaniae 1883.

Gloss. Glossa super epistolas per annum dominicales z 1447. Dr. Wł. Wisłocki Spr. Kom. Jęz. T. I. Ak. Um. w Krakowie.

Hus. Kazania husyty polskiego. A. Brückner. Pr. filol. T. IV. zesz. 2.

KG. Kazania Gnieziеńskie. Wł. Nehring. Rozpr. Ak. Um. Ser. II. T. X. Wydz. Fil.

KS. Al. Brückner. Kazania Świętokrzyskie Prace Filol. T. III.

List. List ręką Boga pisany. Ob. Reguła.

Lub. Kilka zabytków języka staropolskiego. Prace Fil. IV. 2.

M. Przegląd najdawniejszych pomników Języka polskiego sporządził Konst. Małkowski. Warszawa 1872.

Nehr. Altpolnische Sprachdenkmäler 1886.

Naboż. Ośm kartek z nieznanej starej książeczki do nabożeństwa Pr. Fil. II. 2.

Nawoj. Książeczka do nabożeństwa Jadwigi, księżniczki polskiej. St. Motty. w Warszawie 1875 wyd. II.

Pater. Kazania Magistra Jana z Szamotuł, Paterkiem zwanego, o Pannie Maryi czystej. Luc. Malinowski Spr. Kom. jęz. T. I. Ak. Um. w Krakowie.

Puł. Psałterz Puławski. Przedruk homograficzny 1880.

Reguł. Reguła trzeciego zakonu św. Franciszka i inne zabytki z końca XV i pocz. XVI w. Prace Fil. IV. 3. Hieronim Łopaciński.

Roty. Roty przysiąg krakowskich 1399—1418 wyd. Bol. Ulanowski Spr. Kom. język. T. III. Ak. Um

Roż. Prawa książąt mazowieckich, przełożone na język polski przez Macieja z Rożana z 1450. przedruk homograf. 1877.

Święt. Prawa polskie Kazimierza W. i Wł. Jagiełły. Przełożone na język polski przez Świętosława z Wocieszyna 1449. Przedruk homograf. Kórnik 1877.

Urywek. Obacz Reguła.

Wacł. Modlitwy Wacława. Zab. jęz. pol. z XV w. Lucyan Malinowski. Wyd. II. 1887.

WWSS. Kazanie na dzień Wszech Świętych Luc. Malinowski. R. Ak. Um. Wydz. Fil. T. XXII og. zb. w Krakowie 1895.

Zab. Zabytki języka polskiego, Wł. Chomętowski. Spr. Kom. j. Ak. Um. T. I.

Zab. j. p. Zabytki języka polskiego Bibl. Un. Jagiellońskiego. Luc. Malinowski Pr. filolol. I. 2. i 3.

Zof. Biblia królowej Zofii. Ant. Małecki. Lwów 1871.

Zof. fr. Nieznany fragment biblii królowej Zofii. Teodor Wierzbowski Prac. fil. T. IV. 1.

Z cytowanych w ciągu tekstu: Gebauer znaczy: Über die Negation, insbesondere im Altböhmischen. Ein Beitrag zur Lösung des Negationsproblems von J. Gebauer. Archiv für slavische Philologie VIII B. 177 caet. Miklosich. Über die Negation in den slavischen Sprachen. Denkschriften der Kais. Akad. der Wissensch. in Wien philos. hist. Classe. XVIII B. 1869. S. 335.

Rozdział I.

Negacya pojedyńczych wyrazów lub zdań za pośrednictwem samego „nie.“

§. 1. „Nie“ może negować pojedyncze części mowy: *a*) rzeczowniki: nieprzyjaciele KS. c. r. neprawdǫ porodzil Fl. 7. 15. nesboszstwo Fl. 13. 7. z nyeprzeszpyecznoszczy. Wacł. 44. 98b. nijewijadomoscz Gloss. 84. 15. Ciekawe jest połączenie: y newmilosczach naszich ty smiluiesz se-et in impietatibus nostris... Fl. 64. 3; podobne to do wyrażeń: ni w czem, ni z czego i t. d. *b*) przymiotniki: przez inego niemocnego KS. b. r. nemilosciwy Fl. 1. 6. bo ne moczen iesm Fl. 6. 2. w iedno pospolu ne vsziteczny sǫ se vczinili ib. 13. 4. y obezrzy rzecz moiǫ od luda ne swǫtego ib. 42. 1. przistal wszey drodze ne dobrey ib. 35. 4. Notuję też dwakroć: nyepili-obcy Stat. Wiśl. K. 12. v. z opczym albo znyepilym Reguła słow. Superlat. nayńyeuÿnnÿeÿscha Pat. 187. 21. v. *c*). zaimki negowane przez „nie“ i ściśle z tą partykułą złożone nie mają znaczenia negatywnego Ob. R. IV. §. 25. *d*). przysłówki: z nyenagla Zof. 261. b. nÿedarmo. Pat. 267. 136 r. ne daleco Fl. 39. 15. nyedoszÿcz Pat. 275. 150 r. Ne taco Fl. 1. 5. ne telko-alle tesze KG. 171. b. 20. nyelko-ale tesz Pat. 178. 10 v. nÿe ÿeno-ale ÿ ib. 268. 138. r. *e*). czasowniki: każdy czasownik może być negowany; wymieniam tu tylko te, które łącząc się z negacyą, odwracają zupełnie swoje pierwotne znaczenie i zatracają charakter negatywny. Por. Miklosich. Über die Negation. 338. 6. 1) niechać-zostawić, opuszczać pozwolić: nye nyechay nas-nie opuszczaj nas Zof. fr. 302. Rzekl iesm zlim: nechayce zle czinicz-omittite Fl. 74. 4. a czsokolybi sbitecznego bilobi necha wikapacz-faciet distillare Zof. 79 a. Ale ubogim pǫǫtnikom szbiracz nyechasz ib. 80-pozwolisz; wreszcie niechaj przy imper: ktori gych nyechay strzeze. Naboż. 474. XX. 2) nieczyścić-fornicari. abi, gdiszbi ony snyeczyszczyli, nye kazaly nyeczyszcz (nieczyścić) synom twym s bogy gich. Zof. 71 a. 3) nieczcić-znieważać: poneczczyly sǫ kosczol swǫti twoy Fl. 78. 1. 4) niedostaje-deest. bich wedzal, czso ne dostaie mneco brakuje mi Fl. 38. 6. 5) niemogę-aegroto. Y otpowyedzano gym, ysze nyemosze-iże choruje Zof. 184. b. ktorij krzesczijaan nije moze duszną nijemoczą-Quis infirmatur Gloss. 67. 29. W złożeniach: roznemogla se iest Fl. 30. 13; 108. 23; 63. 8; Reg. 719. Pater. 179. 11. v. 6) nie-

nawidzieć-odisse. Nenawidzal ies wszech Fl. 5. 6; 10. 6. Nye bǫd nyenyavidzecz brata twego Zof. 83. b; (Fl. 96. 11. 7) nienaźr nienawidzę. Nenazrzal iesm kosczola zgloblіwich Fl. 25. 5. nenazrzisz stiscuiǫcich w zamotcze-despicis in tribulatione Fl. 9. 21; 20. 8. i 7. 1. 8) niewolić-przymusić; zupelnÿe sÿą ku boskÿm rzeczam znÿeuolÿla (gloss. szposzobyla) Pat. 244· 97 r. 9) niemam-inops sum, expers. prze nǫdzǫ neymaiǫcich y prze lkane vbogich Fl. 11. 5. neymaiǫczego y vbogego Fl. 34. 12; 36. 15. Zresztą non habere: nyemyey Hus. 5.68. nyeyma Roty. 18. nie imiał KS. c. r. nyema byczy przyąth Reg. 707.

§. 2. „Nie“ neguje jakąś część zdania, najczęściej określenie przysłówkowe, zwłaszcza jeżeli chodzi o przeciwstawienie; w tych razach „nie“ ma swój akcent, nie jest proklityką i nie odwraca pojęcia tylko je usuwa. Bo nye pkel ne (abundat Nehr.) bǫdze chwalycz czebe Fl. c. E. 21. ysch nyepocząnczÿa, ale poszwÿąnczenÿa ma bÿcz vezwano to szwyątho Pat. 180. 13 r. ale geden iest cristus Ieden zaprawdą nie obrocenim bozstwa w czialo ale przyiaczim czlowieczenstwa w boga. Wacł. 5. 113 a. ÿzbÿ ona byla nÿeczlouÿek ale anÿol Pat. 267. 135. v. nÿe od bÿskupa bÿlacz poszwÿączona ale oth.... troÿcze Pat. 198. 38 v. bo ne do concza zapomnene bǫdze vbogego-bo nie do końca będzie zapomnion ubogi. Fl. 9. 18. Ale ia czirw iesm, a ne czlowek Fl. 21. 6. Uszima vslisz modlitwǫ moiǫ, ne w wargach lsciwich ib. 16. 2; 43. 8; S. At. 14. S. A. 11 by ne moyszesz wybrany yego staal w rozlomenyv przed nym. Fl. 105. 23. Nye podlug grzechow naszich czynyl nam Fl. 102. 10; 99 .3. allecz thǫto chwylǫ ne czasz gest tegotho vyslouicz KG. 171. b. 7; 14 b. 13. y bǫdzesz wzdy z virzchu, a nye posrod (et non subter) Zof. 148 b. Jako przykład złego użycia negacyi przed przysłówkiem, jakkolwiek zdanie całe jest zaprzeczone, notuję: bichǫ ne kedi n...zelili mne neprzyaczele mogi - ne quando supergaudeant mihi Fl. 37. 17. Podobny przykład: Ale ti gospodne, ne daleco czin slutowana twe-odemne Fl. 39. 15. Tosamo: Ale ty panie niedaleko czyń miłosierdzia twego ode mnie Mał. Wig. 138 b. A nyedoszÿcz ÿest Pat. 275. 150. Tutaj spodziewać się należało zdań w całości zaprzeczonych, a negacya jest przy przysłówku i to bez akcentu. Podobne przykłady negacyi bez akcentu przy przysłówku są: Ne taco nemilosciwi, ne taco, ale iaco proch, iensze rzucza watr Fl. 1. 5. nye tako yako kapla . poth osobą chleba czÿalo boze trzÿma w rąku, ale panna maria vÿerne czyalo boze pyastouala Pat. 198. 38 v. a ne telko skutkem, alle tesze y szerczem KG. 171. b. 20. nyetelye w cyemnyczǫ alle ywesmyercz. Błaż 24. K. 1.

a. ᵀ ma byla nÿelko na czÿele ale tesz ÿ na duszÿ Pat. 178. 10. r. y ɴÿe ÿeno ona ale ÿ wszÿtko stworzenÿe (nie zasłużyło) Pat. 268. 138. r. Tu przeczenie zlewa się zupełnie z przysłówkiem w jeden wyraz.

§. 3 „Nie" neguje całe zdanie i wtedy znajduje się przed orzeczeni … Samoistnie używane jest „nie", które powstało z nie je (st) i to um …zczam na czele. I) Bo ne wgich vsczech prawdy. Fl. 5. 10. Ps. Puł. ma częściej nie jest. Me (zamne) boga przed obliczim iego. ib. 9. 25; 18 1. bo ne vboszstwa boiǫczim se iego. ib. 33. 9. nee boiazni boszey p zed oczima iego ib. 35. 1. nye go aƨ do iednego Puł. 13. 2. (niemasz ktoby czynił dobrze, niemasz aż do jednego (Wujek ib.) Tako gim Bog pomosi, Jako themu ne trsi lath-niema trzech lat Roty 82; Roż. 1. nye dze (prawi) pocoÿa grzeschnim WWSS. 222. b. Znadz tu nye na tem m esszczu strachu bozego- niema na tem miejscu. Zof. 23 b; Zof. 187. w … sze nye zbawienya Wacł. 51. 125. b. A yvz tham dalyey chlyeba n… kyedy kaplan Thy szlowa movy Nawoj. 79. ale tho ÿest pelno gdzye … eszcza proznego nÿe-niema Pat. 176. 8 r. Nye czar w Jakobye, any wyesczba w Israelu Zof. 116. b. Jedyny przykład, jaki zauważyłem, gdzie po „nie" jest mianownik. „Nie" stanowi osobne zdanie w formie: non est, qui: ne, iensze by vczinil dobre. Fl. 52. 2. a nye, ktobi odwarl (otwarł). Zof fr. 300. II.) „Nie" użyte samoistnie w zdaniu współrzędnem rozłącznem: yeszly panna w grzechu początha albo nÿe. Pater 179. 11. v. acz (jeżeli, czy) by wywyodl starcze albo nye Dzik. 124. XIV.

III.) Przykłady na negacyę „nie" przed orzeczeniem, układam podług form prostych lub złożonych tychże orzeczeń. W formach złożonych uwzględniam właśnie miejsce negacyi. *a*) formy proste: W robocze ludzskey ne sǫ Fl. 72. 5; Fl. 38. 18. gdze to ne bil strach ib. 13. 9. a tego.... nie chcesz pamiętać KS. c. r. iż czego jim dojć niepamiętają KS. b. r. ib. b. r. smara (śmiara) vbogich ne zgine do concza ib. 9. 18; 1. 4; 33. 22. a w zacone iego ne chczeli chodzicz ib. 77. 15; 35. 3. W zwrotach imiesłowowych przed imiesłowem: ienże niepamiętaję dobra wiekujego, obiązał się tomu KS. b. r. a iacı nemi (niem… ne otwarzaiǫ vst swich Fl. 37. 14. isz bog ne chczǫczy zlego … ies ib. 5. 4 (Puławski ma tutaj yƨ nÿe bog chczǫczy zloƨczy ty yes Puł. 5. 4.) Fl. 37. 15; 123. 4. nas wrogow naszych widomych i niewidomych zbawić KS. c. r. na drodze nepokalaney Fl. 100. 2. Newinowati rǫk ma y czistego sercza ib. 23. 4; 24. 22. Przed trybem rozkazującym. Widzal ies, gospodne, ne milczi Fl. 34. 25; 21. 10. Ne mowcze w serczoch swogich Fl. 34. 28; 74. 4; 61. 10. Przed bezokolicznikiem: (niczci) nam niemieszkać KS. c. r. wschystka cznotha pothem

nyezabijacz ne czvdzolozijcz: nijekrascz Zab. 143. I. Tho my (mi) wszythko opusczyczy na vyeky sza nye svoczyczy (nie wrócici) Nehr. 293. a. mala rzecz u boga ta yesth zle nyeczynycz Pater. 270. 141. v. Ciekawy przykład przeczenia użytego nie na właściwem miejscu: wschystka cznotha pothem nijezabijacz: nie czvdzolozijcz... nije falschijvego swijadeczstwą movijcz Zab. 143. I. Może to wpływ łaciny a może się pisarz przepisał.

b) Formy złożone; 1) czas przyszły: nye bacz ſzye bǫdę zlego Puł. 22. 4. podlug mnoszstwa gnewu swego ne szukacz bǫdze Fl 9. 24. trzy krocz zawolanaa nyedbacz bandze priſtampycz (nie będzie się starać o to, żeby przyjść) Święt. 23. 2. Jǫ wſelyký ſpelna ý nýeporuſnýe nýechowacz bǫdze Puł. S. Ath. potrzebno iest abi dzierzal krzescianską wiara, którą iedno wszelki czala (całą) y nyeporuszona nyechowacz bandze kromie wątpyena na wieki zgynye Wacł. 3. 8b. Nye bacz se banda tisszącza luda Wacł. 48. 118 b. Vsta magǫ ane molwycz bǫdǫ Fl. 113. 13. Negacya tu przed bezokolicznikiem. (Porów. Mikl. 342. 9. Iest das Verbum finitum ein Auxiliarverbum, so steht ne meist vor dem activen Partizip, nie (niemals) vor dem Infinitiv. Negacya, jak w dzisiejszym języku: ne bǫdze zyzcowacz Fl. 9. 35; 40. 12; przeto ne bǫdzemy se bacz ib. 45. 2. Zof. fr. 300. Przykładów na to daleko więcej, ale że to jest właśnie normalne użycie negacyi, więcej ich nie notuję. Negacya znajduje się przed słowem posiłk. ale to słowo stoi po bezokoliczniku: yǫz alyſ wſelyký wyernýe ý twardo wýerzýcz nýebędze. Puł. S. Ath. 2). Czas przeszły: podług typu: iesm ne znal Fl. 17. 48: iegosz iesm ne bral, to iesm zaplaczal Fl. 68. 6. gegos gest nye poklǫl bog. Zof. 115. b. ieście nie uczynili KS. a. v. są nie otlożyli ib. c. r. sǫǫ ne wedzeli Fl. 34. 13. sǫ ne wezwali Fl. 52. 6; 13. 9. sǫ nye szmyely Zof. 39. b. podług wzoru: ne stal iest Fl. 1. 1. i ne molwil iesm ib. 76. 4. a ne chczal iest ib. 108. 16. y darow.... ne bral iest ib. 14. 6. y drogi pokoia ne poznali sǫ Fl. 137; 57. 8; KG. 11. b. 20. y nye naleszly sǫ wodi Zof. fr. 301. podług wzoru: ne gesm zapomnal Fl. 118. 30. ne iest nenawidzal F. 454. Najwięcej przykładów spotykanych podług wzoru 2. Jeżeli particip. praet. sec. nie ma przy sobie słowa „jest“ lub „są“ przeczenie stoi naturalnie przed słowem: jenzie się nie żadał przyjąć lichot człowieczych KS. c. r. i t. d. Takich przykładów mnóstwo. 3). Czas zaprzeszły: gest (cy) ona temu (tho) bila ne uerzyla KG. 4 a. 17. szadnego penǫdza ne gest (cy) ona bila mala ib. 3b. 24. tedycz vǫcz ona namnegsego penǫska ne gest go ona byla mala ib. 175. b. 21. Isczy ona nigedne(go) koszus-

ka ne mala (cz) go gest (ona) byla ib. 56. 16. allecz on gego grosz ne bal szǫ gest byl KG. 11. b. 4. 4) tryb warunkowy cz. teraz. nie ma nic odrębnego od dzisiejszego stanu: isz bichǫ se ne poruszili sladowe mogi Fl. 16. 6. W trybie warunkowym czasu przeszłego znalazłem taki przykład: by nyeprzyszla byla (ta) laska Pater 243. 96. v. 5). Strona bierna czas teraźniejszy: ne sǫ vtaiona Fl. 77. 4. a dzewicze gich ne sǫ oplakani Fl. 77. 69. Sin od oczcza szamego ıest nyeuczinion ale porodzon Wacł. 4. 111. a. a ne nalezona ıest we mne lichota Fl. 16. 4. Bardzo często znachodzą się formy bez słowa posiłkowego „jest," „są". anygdy nyegaban w tem gystem dzerszenyv Roty. 26. Roſſyrzileſs chod moy podemną y nye pomdlyeny ſslyadowye mogy. Puł. 17. 40. Bog moy, nepokalana droga iego Fl. 17. 33. Nıe stworzony oczczecz niestworzony sin. Wacł. 4. 109 a. 6) czas przyszły strony biernej: neporuszon bǫdǫ od pocolena w pocolene Fl. 9. 27. ne poruszon bǫdǫ na weky ib. 29. 7. a w gospodna pwaiǫcz ne pomdlon bǫdǫ Fl 25. 1. a nalezon bǫdze ib. 9. 38. bo ne sprawon bǫdze przed oblyczym twogym ib. 142. 2. iensze ne poruszon bǫdze Fl. 95. 10. ne zasroman bǫdze ib. 126. 6. y ne zdradzoni bǫdǫ chodowe iego Fl. 36. 33. a wdowi gich ne placani bǫdǫ Fl. 77. 70. nebǫdǫ osromoczon na weky Fl. 70. 1. tedi nyebandą posromoczon Wacł. 2. 4 a. ne bǫdze poruszon na weky Fl. 14. 7. I bǫdǫ nepokalan snym Fl. 17. 26 7). tryb. rozk. bierny: Wstan, gospodne, ne postrobon bǫdz czlowek Fl. 9. 19. Ne osromoceni bǫdzcze nademnǫ, gisz szukayǫ czebe bosze israhel Fl. 68. 10. 8.) tryb warunkowy bierny: bo na prawiczi mne iest bich ne poruszon bil Fl. 15. 8. genszeby (on) oth tetho svathloszczy ne bil osfeczon fgego duszii KG. 1b. 12. z opuszczeniem „był," „byli": Bǫdz sercze moge nepokalano w prawotach twogych abych ne sasroman Fl. 118. 80. Abi pala tobe slava moia, abich ne scruszon Fl. 29. 15. y bych nye ſkruſson goſpodnye boze moy Puł. 29. 15. abıch nyeposromoczon Wacł. 15. 30. a. a tako by nye rzeczona lasky pelna Pat. 270. 141 v. by wyelyoſcz lyvdzi naboznich ſluſsbi bozey nye oddalyona a ſwego nyepoſbawyona nabozenſtwa Święt. 3. 3.

c) Jeżeli orzeczenie ma przy sobie t. zw. czasownik posiłkowy, to przeczenie stoi albo przed verbum finitum albo przed bezokolicznikiem. Na to ostatnie tylko jeden przykład: aby myą nye raczyl szandzycz KG. XV w. str. 96 i 97. a zadnemu gymyenya yego nye bracz kazemy Dzik. 110. X. 1.

d) W orzeczeniach przymiotnikowych: alye szemya bila n y e uszyteczna Zof. a. 1 uyznauaÿą sÿą bÿcz n ÿ edostateczný Pat. 185. 19 v. Nij szadnemv czlowijekowij zlego sza sle nijewraczaijączij bąndcz Gloss. 59. 17. N e s ꝕ p a m ꝕ t l y w y rꝕku iego w dzen... Fl. 77. 47 n ÿ e b ÿ l b y b y l synem w d z y ą c z n ÿ m-byłby niewdzięcznym synem Pat. 179. 11 r. aboczÿem bÿ bÿl zÿuoth ÿ wnąthrznoszczÿ n ÿ e s z w ÿ ą t e szwÿąteÿ annÿ - gdyby żywot i wnętrzności świętej Anny nie były święte Pat. 224. 71 r. Z tych przykładów widać, że przeczenie stoi przed łącznikiem ale też i przed imienną częścią orzeczenia.

§. 4. W zdaniach współrzędnych, z których pierwsze jest negatywne drugie może nie mieć negacyi. Tutaj podaję przykłady, w których drugie zdanie nie posiada negacyi; w innych wypadkach jest w tych zdaniach „ni“ lub „ani“ (Ob. §. 13) N e zgubay s nemilosciwimi, bosze, dusze moi a s mꝕszmi krwi sziwota mego Fl. 25. 9. Bo n e ostawisz dusze moiey w pecle, y dasz (deest negatio Nehr.) swꝕtemu twemu widzecz zgnicza Fl. 15. 10. Przeto, abi n i e doszꝕgl swꝕ rꝕkꝕ na drzewo zywota wyecznego a nye uczosl (uczosać [1]) owocza, a s z n y a d l i b i l b i zyw na wyeky Zof. 5. a. doyꝕd czebye n y e s e t r z e y s t r a c z i richlo Zof. 148. b Wiyꝕw myecz, doby myꝕ, acz snadz n y e p r z i d ꝕ cy nyeobrzazanci y bꝕ d ꝕ myꝕ m ꝕ c z i c z Zof. 240. b. b i c h o m pichą krolewstwa nÿebÿesskÿego nÿ (sic) s t r a c z i l ÿ a pÿekÿelnego d o b i l i WWSS. 219 b. Daleko częstsze i zwyczajniejsze są przykłady takich zdań w formie: doiꝕ was n y e otnyesze y n y e zatraczi Zof. 169 a.

§. 5.) Zdania poboczne zwłaszcza warunkowe i czasowe mają w staropolskim inne spójniki, które często nie mają przeczenia, tam gdzie si ono dziś znajduje albo przeciwnie. Umieszczone są tu spójniki: a c z, a l e ż a ż, a l i, a l i ż, a l i ż b y, d o j ą d, d o k ą d, p ó k i, nadto kilka partykuł pytajnych: 1) A c z-jeżeli: Acz se n e obroczycze Fl. 7. 13. acz n e zapomenꝕ czebe ib. 136. 7. - jeżeli cię zapomnę. acz wszelky n i ebandze wierzicz. Wacł. (114 a. 2) A ż(aż, póki nie): ÿsz nÿeumrzesz, a s c h tą panną ÿ dzÿeczÿątko oglądasz Pat. 217. 62 v. (dzisiaj „zobaczysz“ a więc słowo dokonane.) az ya wszythky nyeprzyyaczyele thwoye vpokorza Wacł. 39. 87. b. ysz on nÿe mÿal umrzecz, azbÿ usrzal krÿstusa Pat. 62 r. dzyąkuÿącz zoszlepÿenÿa swego tak dlugo a z e oglądal szwÿatłoszcz ib. 217. a yacz poydꝕ z nyenagla za tobꝕ, a z e przydꝕ do Seyr Zof. 38 a. (a ż e(iż): poraszeny szlepotꝕ... tako, a z e nye mogly drzwy naleszcz Zof. 21. b.) 3) A l e ż-jeżeli nie. A l e s z gospodzyn strzdz (strzedz) bꝕdze ma-

[1]) Małecki podaje „utrząsł“.

sta, we prosznoscz czynǫ, gysz strzegǫ gego. Fl. 126. 2. (Jeżeli nie będzie strzedz miasta.) Jǫsz alesz wszelky spelna y neporvszne zachowa, krome wǫtpena nawky (na wieki) zghyne (ktoreyże ieśli nie zachowa każdy) Fl. S. Ath. 2. Ależ(aż, póki nie;) aby byl they tho korony obronczą alyez by ssobye krolya nalyezly Dzik. 123. 1. 4.) Ali(chyba że.) Przypuszczam, że to powinno być pisane a ly (a tylko) i, że tego „al y" nie można mieszać z „aliż". pyssano yze slvgy nyewolne, dzyewky nyemogą dobrowolny bycz any prawe, al y by ye pan gych ssam swą ręką dobrowolnye pusczyl. Dzik. 136. 30. 5) Aliż - aż. sǫdz na prawyczy moyey Alysz poloszǫ neprzyiaczele twoye podnoszek nog twogych Fl. 109. 12. ne poruszy se, alysz wzgardzy naprzeyacelmy (sic) swymy Fl. 111. 7. Nye bǫdǫ geszcz drzewyey, alysz poselstwo sgednam Zof. 28. b. Bo pyrwey oczecz skarbu schinowy swego nÿe vkaze, alysz vzrzi po nÿm.. WWSS. 223 a; Pater. 275, 150; ib. 207. 50. r. Aliż (jeżeli nie.) Alysz gospodzyn wczyny dom, po prosznoszcy dzalayǫ, gysz czynǫ gy. (Jeżeli Pan nie zbuduje domu...) Fl. 126. 1. Alizby z przeczeniem-pókiby nie. ktore (zakrycie) wchodzǫ ku bogu a mowyǫ z nym (wchodząc a mówiąc), odgymal, alyszbi nye wiszedl Zof. 72. a yze sąndzya, ktoremv wyną dadzą, nyepozyscze wyny, alyz by yego nyekonano (pókiby go nie przekonano o złym wyroku). Dzik. 23. 1. 6) dojąd -dopóki; to zawsze z przeczeniem. Nye mozemi, doyǫd syǫ wszitky stada nye sbyorǫ Zof. 32 b; 9. b; 129 a. 7) dokąd - dopóki: a zaslonyǫ czyǫ przawyczǫǫ (sic) mǫǫ dokǫt nye przyydǫ Zof. 70. a; 163. b. 7.) póki. pokÿ nÿe przÿszedl czasz. Pat. 190. 27. r. 8) w zdaniach pytajnych: I rzekl sluga: Ay nye poyǫcz syna tam do teyto zemye? (czy nie zaprowadzić?) Zof. 27. b. A za ne.... nenawydzal gesm - nonne oderam Fl. 138. 20. azaly nye odpuszczysz temu myastu? Zof. 20. b. Rozłączne: chcesz sye bogom naszym modlicz czily nyechcesz Błaż. K. 1. b.

§. 6. Słowa złożone z przyimkami „za, prze", mają przy sobie przeczenie, jakkolwiek właśnie przez połączenie z owymi przyimkami nabierają znaczenia negatywnego: nÿeprzepamÿethaijączij (non obliviosus) Głos. 86. 25. sządow twogich niezapomnialem Wacł. 3. 7. b. nyezapamyatam mow twogich-nie zapomnę Wacł. 2. 5 b gestoczyezm (ci jeśm) zapowyedzal gego nye geszcz Zof. 4 a. Dziś powiedzielibyśmy: którego ci zakazałem jeść lub którego ci nie kazałem jeść.

§. 7. Partykuły wzmacniające lub ograniczające przeczenie: a ku wszelkemu umarlemu owszem nye wnidze (zupełnie nie) Zof. 86. b. nye owszem (ogranicza) gich zarzuczil - nie zupełnie o nich zapomniał Zof. 95. b. ysz nÿe owszekÿ myal(ÿ)a kądzÿerzauÿch (włosów) Pat. 258.

119 r. a wzdÿ mÿlczecz nÿechczą - przecież nie chcą Pat. 185. 19 v. zadneÿ owszekÿ.... nÿechczą czÿnÿcz pamÿątky Pat. 178. 10 v. Owszem ma znaczenie 1) całkiem: owszem tak ÿest - zupełnie tak jest Pat. 204. 46 r. O czysta ÿ owszem naÿczystscha ib. 200. 40 v. 2. przeciwnie: zaly z gorączosczij szercza mnije tego nije zal? ij owszchem zal Gloss 67. 29. y owszem moze prawo lzycz(i przeciwnie) Pat. 173. 4 r.

§. 8. Jeżeli w zdaniu negatywnem są jeszcze inne określniki (lub podmiot) oznaczające czas, miejsce ilość itd., to mogą w staropolskiem mieć formę nie negatywną, jakkolwiek dziś używa się w tych razach form negatywnych, takich jak: nigdy, nigdzie, nikt, nic. Aby zadny zebral yndzye nyezebral any zebracz bil dopvszczon (aby nigdzie) Dzik. 162. 3. abi gego nye zabyl kazdi (dziś nikt) ktoszbi gego nalazl Zof. 5. b. kaszdi przychodzen nye bǫdzye geszcz gego Zof. 56 a. wszego dzala robotnego nye bǫdzecze cinycz w nyem Zof. 90 a. (żadnego, nijakiego) Wszelkego dzala nye ucinicze w nyem Zof. 88 b. bo.... ÿako w nyebÿe mÿal oczcza nÿeszmÿertelnego, tak ÿ na zÿemy mÿal matką kozdego naruschenya nÿe maÿącza Pat. 179. 10 v. yeden z nÿch nÿeoſtal Pul. 105. 12. Prof. Gebauer tak pisze na str. 188. und zwar findet sich hier die Form II. in allen älteren slavischen Dialekten, während die Form I. (každý nevie) nur im Altböhmischen nachgewiesen ist.[1])

§. 9. W Kazaniach Gnieźnieńskich zamiast „nie“ mamy „nia“, ale tylko przed “chcieć“: na chczǫ cynicz vole bosze KG. 172 a. 9. A pstocz xpt na chczal gest byl.... KG. 174 a. 5. A pstocz nasz xt mily na chcza (cy) gest on tego byl ib. 178 a. 24.

Rozdział II.

Negacya wyrazów lub zdań za pośrednictwem samego „ni.“

§. 10. „Ni“ neguje zaimki o znaczeniu kwantytatywnem (według Gebauera) i przysłówki zaimkowe o takiem samem znaczeniu i z nimi się łączy. Że to jednak jest tylko zestawieniem (eine Zusammenrückung) przekonywają formy, gdzie „ni“ pisane osobno. *a*) niczs KS. c. r. niczego KG. 175. b. nixecz - niczseć KG 181 b. 7. nygd- nikt? Ap. 35. nykthey Święt. 22. 3. nikomemu KS. c. r. nij geden czlowek Gloss 92. 12; KG. 184 a. 24; Zof. 179. b. ny pod czyyą Święt. 19. 4. *b*) nigdy KG. 179. 13. nydi - nigdy Nehr. 137. nygdzyey Dzik. 164. 20 Naboż. 470. l. XIII. nykakye Zof. 10. b. nykakyey Zof. 129. b.

[1]) Porówn. §.

(Więcej w §. 15.) Są jeszcze w zabytkach inne części mowy połączone z „n i", ale te połączenia jako błędy pomieszczone na końcu rozdziału.

§. 11. „N i" lub „a n i" neguje poszczególne części zdania: 1) N i srebrem, n i złotem Nas djabłu odkupił. Bob 34. III. włosy na powyekach były malutko wstoczone, n i rzadkie ani gęste Ap. 294. abi we wschech vczinczech mÿal vmysl prosti n ÿ falą moczną, n ÿ ziszkÿem zadnim albo sromem a strachi nakrziwon WWSS. 222. b; ib 222 a. 2) tenczy ma bycz swǫthy, alle ne grzeszny, a n y tesze clǫthy KG. 172. a. 22. Bracztwa maią myecz odzyenye pokorne, nye drogye, nye byale a n y czarne, ale szare Nehr. 127. yze thak nyeopatrznye a n y ostroznye przysyągal Reguł 717. y ogarnąla thego, ktory bÿl nÿeogarnÿonÿ a n ÿ vÿdomÿ Pat. 205. 47 r. aboczyem bog nÿe ogarnyony n ÿeuÿdomy a n ÿ dotykanÿ stąpÿcz mÿal wzyuoth ÿeÿ Pat. 202. 43 v. gdyz mąsthwo nyetylko wzylach czyala a n y czvdnosczy harnaszv ma bycz zeznano, alye tez mądrosczyą Dzik 25. 7. b. Ne na wyeki gnywacz se bǫdze, a n y na wyeki grozicz sie bǫdze Fl. 102. 9. Tutaj należy także przykład: bo a n y n y c z s (nec quidquam) tobye mam odiǫcz, a tak obyetowacz panu zapalne obyati wdzǫczne Zof. 254 a. Ani-nequidem, ani nawet: Genzie tesz człowiek od stworziczie (sic) swego a n y po zgrzeszenyu zgynǫl Wacł. 50. 122 b. A wschakoz wzdy a n y dlya placzenya thakych dlugow bąndzye sluschno yemv przedacz Dzik 79 1.

§. 12. „N i - n i" lub „a n i - a n i" negujące poszczególne części zdania: Tu ia dzisz n y gescz ny pycz bǫdǫ Zof. 319 a. A n i lichota moia, a n y grzech moy, gospodne Fl. 58. 4; 74. 6. kakole gych dzelenye a n y przes naſs a n y przes naſsego ſtaroſtą bylo poczwyrdzono Święt. 65. 1. Ten a n y ku ſtraczenyv a n y ku wynye ma bycz ſkazan a n y ſwey rzeczi ſtraczy Roż. 1. A by myą od czyebye a n y szmyercz a n y zywoth a n y zadna sczasznoscz od czyebye oddalyla Nawoj. 151. a n i-a n i Dzik 105. 1. ÿsz marÿa a n y radą uąza byla zdradzona a n ÿ ÿego ÿadouÿtem zarazenÿm byla naruszona Pater. 176. 7 r; ib. 178. 10 r. a panna a n ÿ pomstÿ a n ÿ przeklÿnanÿa a n ÿ potąpÿenÿa ym ządala Pat. 272. 144 r. A n y thez w dąmbrowach a n y w gayoch mayą sthacz Dzik. 44. 83. Pyrwey then byl obyczay, yze a n y godzyny a n y czassv trzymano przy sandzyech Dzik. 28. 21. a n i-a n i Zof. 22. b. „Ani" znajduje się w drugiej tylko części: Owa ne drzemancz a n y spacz bǫdze Fl. 120. 4. Gydączy na woyną na lankach a n y we wſsi ſtaacz mayą yano na polyv Święt. 13. 6.

§. 13. „Ni" łączy zdania współrzędne negatywne (zwłaszcza ściągnięte) i wtedy ma znaczenie „i n i e". Może jednak pierwsze zdanie być twierdzącem. Obok „ni" niema już negacyi „nie" *a*) Pomocznik moi ies ti; ne ostawaj me,

ny wzgardzay me Fl. 26. 15. Nye zbyorę zborow gych ze krwye, ny pomnyecz będę ymyon gych Puł. 15. 4 nye odſtay mye, ny odrzuczay mye boze Puł. 26. 15. Nyebyerzy ymyenya nadarmo bozego, n yzobyczaya twego byerzy nadarmo ymyenya mogyego Hus. 568. a nykym nye gardzicz ny szrząkacz (urągać,) WWSS. 219 b. abichom nygdy syą doschlimy a sprawyedliwimy nye czili (nie czynili) ny myenyli WWSS. 221 a. yaco gorzkye nye chcze, ny mosze bicz slotkym ib. 223 b. *b)* po zdaniu twierdzącem, równa się łać. nec. Zlamǫ ie, ny bǫdǫ mogly stacz. Fl. 17. 42. maczey othpowyedzal dobrą wyerą thego tho konya iako wloſtnego ſwą chowacz y na nyeem yeſdzicz, ny wye ſkąth gemv vraſs priziſsedl Święt. 37.3.

§. 14. Te same funkcye co „ni“, pełni także „ani“ i to daleko częściej „Ani“ neguje samoistnie jak i „ni“ całe zdania współrzędne zwłaszcza ściągnięte; neguje też zdania absolutnie stojące, co przy „ni“ rzadziej się zdarza, *a)* ne swarz me, any w twoiem gnewe kazni me Fl. 6. 1. gdi ne iest, kto bi odkupil, any iensze by zbawona vczinil ib. 7. 2. Blogoslawoni mǫsz, iemusz ne poloszil bog grzecha, ani iest w iego dusze zgloba Fl. 31. 2; ib. 23. 4; 21. 25. Nee molw any powescy i b. 18. 3. 15. 4; 54. 22; 37. 1; 36. 1. noghy ymayǫ a ne bǫdǫ chodzycz; any wolacz bodǫ (sic) w gardle swogem Fl. 113. 15. Abiscze vy tose ne kradly any slodzegmy byly, any ktorego cloueka szabyly KG. 175 a. 14.; isby szǫ ony gymy ne stauily (sławili) any velbyly przed luczmy KG. 12 a. abichom nye gedli, any szǫ gego dotikaly Zof. 4 a. chleba nye yadl any wodi pyl ib. 71. b. Rowyen gemu nye bil ny geden... przed nym... any po nyem kto powstal gemu rowni ib. 230 a; 25 b. Zof. Fr. 299. nye posla lem gich, a nye przikazalem gym, anym mowyl gym. Zof. Fr. 303. gynego yusch nye chcze any moze WWSS. 218 b. izh marzecz nye wzyal wolu... ani go swemu panu dal Roty 50. tych yesm ya ne wssanl any gych vszithka gymam Roty 65. by go ophszeyky nye rvszal any szyana nye pokvszal Nehr. 286 a. Jako wynowaczcza yąncz nye mogli any gemv przicziini vczeczenya daly Święt. 2. 4. Nye maya tess nycz davacz kvglarzom albo tess gynssym vylam, any tess maya przepusczycz Nehr. 127. raczı dacz abı w ten dzen y w gynsze dny ku zadnemu nye sklonilibıszmi se szmıertelnemu grzechowi any ktorą wbyeglibıszmi szkodą Wacł. 8. 13 a. kthoreij oko nijevidzijalo: anij vcho slijschalo, anij wszijercze czlovijecze wstąpijlo Zab. 144. I. Paklyby nyewyprawyl any chczyal wyprawycz Dzik. 26. 13. Dzik. 30. 30. y nyechceſs ſmyercy grzeſsnich any ſya kochaſs w ginyenyu vmarlich. Naboż. 469 l. XVI. a wszakosz wszgym ne byla any bandze nahtcze (nad cię) gyna myla Zab. j. p. 481. Nye cradny nyczs czvdzego, any cziny svadeczva falszyvego Hus

568. nyepothka thego ządna voda, any ogyen moze skodzycz. L. 740. nŷe dla anŷola sthąpŷl na szwŷath ale dla czlouŷeka any anŷola odkupŷl, ale czlouŷeka any anŷelskŷeŷ naturŷ przŷŷącz raczyl ale czlouŷeczą Pat. 195. 34 r. Oczecz od nikogo iest vczynyon any stworzon any porodzon Wacł. 4. 111 a. W zdaniach ściągniętych „ani“ jest bez „nie“ kiedy brak jest całego orzeczenia: Przto ne wztaiǫ nemilosciwy w sǫdze, any grzeszniczy w radze prawich Fl. 1. 6. gdy nie jest, ktoby odkupił, ani zbawiona uczynił M. Wig. 135 b. *b)* „ani“ po zdaniu twierdzącem: Bo strzegl iesm drog boszich, any iesm zle nosil od boga mego. Fl. 17. 24. Gonicz bǫdǫ neprzyacele moie y polapǫ ie; any se obroczǫ, alisz zginǫ Fl. 17, 41. Wolali sǫ, any bil, iensz bi zbawoni vczinil, ku gospodnu Fl. 17. 45. ib. 29. 1. wignani sǫ, ani mogli stacz Fl. 35. 13. Wolaly, any byl, kto by ye zbawyonymy vczynyl Puł. 17. 45. Bo yeſm ſtrzegl drog boſʒych, any yeſm zlye czynyl. Puł. 17. 24. Ale nadto s guszlnyky syǫ radzil, any doufal gest w boga Zof. 241. a. Tako im (mi) bog pomagaŷ jesz dzerszek w wanzal sye.... y wzal tego roku syano sslank, anysm ya sswimi dzeczmi dzelnicze wsyǫla Roty 17; Naboż. 469. l. XV. tho moze podzyecz y vczynycz sthym, czo chcze, a ny mv o tho blyzny zabronyą Dzik. 104. 18. *c)* Zdania zaczynają się wprost od „ani“, nie mając przedtem żadnego innego, bądź twierdzącego, bądź przeczącego. Any przebywacz bǫdǫ neprawy przed oczima twima Fl. 5. 5. Any vczinil bliznemu swemu zlego, any przecorzyzni wzǫl iest Fl. 14. 4. ani iest, ien by se scril od gorǫczoscy iego Fl. 18. 7. Fl. 24, 2. 30. 10.; 36. 26. Ani wem w meczu swoiem sǫ osedli zemǫ Fl. 43. 4; 43. 19; 88. 34. Anysz zayste ostal z nych nygeden Zof. 59 a. anij nalezijona gest llsczijvoscz-nec inventus est dolus Gloss. 82. 22.

§. 15. Dzisiejszy stan języka trzyma się prawidła Miklosicha (358): „Die Verbindungen des „ni“ mit dem Pronominalstamm „ko[1])“ negieren in vollständigen Sätzen nur dann, wenn vor dem Verbum finitum ne steht.“ Język staropolski wykazuje jednak całe mnóstwo przykładów gdzie dla negacyi wystarcza samo ni w połączeniu z pniem „ko“ lub innymi tematami zaimkowymi. Ze względu na ważność rzeczy, przytaczam wszystkie przykłady, jakie znalazłem. „nic“: „nic“ ma tu najczęściej znaczenie affirmatywne, jeżeli verbum finitum nie jest zaprzeczone; znaczy „nichtig.“ (Miklosich 355). nijcz geszm-nihil sum Gloss. 70. 2. Gospodzyn mŷe oprawŷa, a nycz mnye vbędze na mŷeſʒcze paſtwŷ Puł. 22. 1. laczn̨alem szya, esz nycz pomnye Nehr. 285 a; 294 b. a ŷeszlŷ laskŷ nŷemasch nŷcz, dussa bądzŷe rzeczona (tesz) nŷcz Pater. 274. 147 v. Pater. 275. 150 v.; 256. 117 r. a czǫscz moia iacobi niczsesz przed tobǫ Fl. 38. 7.

[1]) brak czcionki na jer twarde.

a nyczso bilo, bi gemu nye bilo iawno Zof. 261 a. (Genetiv.): sthworzÿl szwÿath z nyszczego Pat. 173. 4 r. Nawoj. 81. 84. Bog moy, ten nama nysczego moze dacz Zof. 25b. nÿczego ÿnschego yedno chwaly bozey szukala Pat. 273. 145 v. Nawrocymi, a nyczs od nych potrzebowacz bǫdzemi Zof. 294 b. Dativ.: ku niczemu przewedzon iest w obesrzenu iego zly Fl. 14. 5; 59. 13. Accusat. Szyothmegonaczcze latha za morzem byl, czso szobye nycz czynil. Bob. 107. 185. a przetho myeeni ßą nyce myeecz o thą tho dzedzyna othpowyedzecz Święt. 27. 2. a on w nycze dowedze neprzyacele nasze Fl. 107. 14. W niwecz wnidǫǫ Fl. 57. 7.: za niczs zbawoni vczinisz ie Fl. 55. 7. ale sÿą nÿ zą (sic) cz na wschem, ma przed bogyem.. WWS. 219. a. y za nyczse gymyely sǫ szemǫ szǫdnǫ Fl. 105. 24. Nicem niedostojnego przed obliczym twoim czyniła M. Wig. 140 a. Niczs przespeie neprzyaczel w nem (nic nie zyszcze na nim) Fl. 88. 22. Wyrażenie acz nic-utique: moglacz panna wpaszcz wgrzech, acz nÿcz, ale w powszednÿ Pat. 221. 67 r. Bo zadni pocorni nÿe gest przes nądze, acz niczs, ale smÿech ss nÿego walaÿa (sic) WWSS 223 b. „Nic“ na końcu zamiast „nie“: uczynyly (uczyni li) bog prze proszbǫ gego, czyly nyczs Zof. 28. a. bǫdzely chodzycz w zakonye mеem, czyly nyczss ib. a. Gestly pan w nas, czyly nyczs Zof. 63. a. Zof. 207. a. Pan crakowsky thylko na thrzech myesthczoch ma sswe ssąndy myecz.... a gyndzye nycz Dzik. 116. 10. Nikt: (Nikt wird affirmativ gebraucht Mikl. 355. 18. por. nic.) Gdyß nykthey ſwego prawa maa bycz ſchytrzon a chytrze poſbawyoon Święt. 21. 3. Oczecz od nykogo gest wczynon Fl. Ath. 20. Puł. Ath; Wacł. 4. 111 a. abi poddany naßy ſpokoynye zzyly, abi nykomv ßkodzyli a we cznothach ßą poßylyaly Święt. 44. 2. Nijeden: aby nygeden rakoymya konya albo volv zaſtawyl Święt. 64. 2. aby nygeden ſlyachczicz.... kvpycz myal abo nabycz ßobye ſolthyſthwa. Święt. 49. 6; ib. 25. 3 Ny geden ma bycz pozwan, gedno przes woznego Święt. 7. 3. A myedzy gymaczmy gego a przyaczelmy yathego nygena prze gego yącze ma ßą wſtryßnącz myrząnczka Święt. 58. 2. tedy chczemy, aby o thakyego czleka nyeyedna (sic) pomowa any zaloba byla Dzik 40. 64; Święt. 20. 3; Roż. 21. 1. a dąby vyrabvyą lepße, vyny nygeney ßą naſladowacz mnymayącz Święt. 46. 2. wßytko... ny yaney ma myeecz mocznoſczy Święt. 24. 1; Święt. 33. 1; 19. 2. a tham nyyednemv drapyestwa... mayą czynycz Dzik. 44. 83: Święt. 59. 1. Niczyj: ny pod czyyą chorąngwyą z naßey woyßki ſtanowyczßą obykli Święt. 19. 3. Nigdy: Nÿgdy we zdrowÿu ÿeſt pyſſan. Puł. koniec. y od czebye nygdy na weky bycz odlǫczonu przepusczy-et a te nunquam separari permittas. Nehr. 124. paznokcie nigdy którą nieczystotą

były pokalane Ap. 294. seymanye plaſczow daley yest ſkazono i w nywecz obroczono, a nygdi na wyeky ma bicz pamyantano Roż 8. 2. (Rozumiałbym tu: ani gdy (kiedy)... ma być pamiętano); ib. 12. 1. Nikakie: A nykakye potem bǫdze zapomnyano wszemu stworzenyu Zof. 10. b. Wiswyeczoni y sbyegowye... nykakẏey do swych myast wroczicz syǫ mogǫ Zof. 129 b. a nikakyesz smyeliby tegosz uczinicz Zof. 139a. nykake pyrwey ſlvchan ma bicz. Święt. 52. 4; 59. 1.

§. 16. Te same zaimki i przysłówki połączone z „ni“ w zdaniach ściągniętych. Die Verbindungen des ni mit dem Pronominalstamm „ko“ negieren in vollständigen Sätzen nur dann, wenn vor dem Verbum finitum ne steht. In unvollständigen Sätzen hingegen, wo das Verbum finitum fehlt, wie in Antworten, reichen sie, wie das absolut stehende ni, allein zur Negation hin. (Mikl. 358) A w teẏ troẏczẏ nẏcz pẏrzweẏ albo poſslyednẏeẏ, nẏcz wyętſse albo mnẏeyſse, ale wſsyſtky trzy rowne Puł. Ath; Fl. Ath. Wacł. 5. 111b. mẏal czẏalo ẏako mąsz nẏe ẏako obrzẏm any yako karzel, nẏcz uyssẏ ẏedno na oszmẏ dlon uẏelkẏch Pat. 257. 118 v. Nyczs, gedno sam Noe ostal Zof. 9. b. nycz wyączey thelko yedno pamyąthne ma bycz od nych wzyątho Dzik. 134. 15. kto szdradzil adaama, a samsona ...absolonaa krasznego? zaprawda, nykt, yedno nyewiasta Nehr. 73. a thaczy tho wolowye nykomv, yedno nam... spadną Dzik. 88. 23. aby... zadny ssąndzya ny przez kogo gynnego, yedno przez sswego woznego rządzyl pozwy Dzik. 87. 20; Dzik. 77. Nykakye, ale na ulyczi ostanyemi Zof. 21 a. y na kxǫgach twogych wszytczy pyssany bǫdǫ; dnow (dniowie) stworzeny, a nykt w nych, Fl. 138. 15. Czso nam przez tego niemocnego na łoży (?) leżącego znamiona? Zawierne niczs inego, kromye człowieka KS. b. r.

§. 17. To, co powiedziano w §. 8. o określnikach i o podmiotach, występujących w formach zaimkowych, tyczy się i tego paragrafu: mogą one stać w formie affirmatywnej bez „ni“ albo w połączeniu z „ni“: 1) any po nyem kto powstal gemu rowni (zam. dzisiejszego: nikt nie powstał) Zof. 230a. A nykakye potem bǫdze zapomnyano wszemu stworzenyu Zof. 10 b. (zam. dziś. żadnemu stworzeniu nie będzie zapomniano). ze nygdi groſ ktorich ma czinicz (zam dziś. że nigdy żadnych gróźb niema czynić) Roż. 12. 1; Ap. 29. 4. a koszczy gego nye stluczyeczye any gego czso ostawyczye asz do yutra Zof. 54. b; Zof. 84. b; 79. a. ani czso zelonego syǫ wsplodzilo Zof. 152b. any czso wzyąl Dzik. 68. 15. Ny mǫsza ny szoni nye sziwyl Dauid a nykogo (ani kogo) prziwodzil s sobǫ do Geth. Zof. 191 a. any wydzyan bǫdzye ktokoly po wszey

gorze Zof. 70. b.˙a˙mylczal any kyedi go vpomyal Święt. 33. 2. Nye uczynysz sobye obrazu ritego any kaszdego podobyenstwa Zof. 66. b. 2) bo any nyczs tobye mam odiǫcz Zof. 254. a. Anysz zayste ostal z nych nygeden Zof. 59. a; 295. a.

§. 18. Wyrazy, niewłaściwie albo tylko z powodu błędu pisarza połączone z negacyą „ni“ zam. z „nie“: naprzeczywko mogym ny przyyaczyelom Naw. 148. y uczynyǫ sze rani nadǫtich nyszytow Zof. 50 b. nysmÿara - impaciencia Wacł. 64. gl. ny myloſczywy Puł. 1. 6. nypoczesthne Święt. 68. 1. nywolne (sługi) Święt. 80. 1. nÿrosumnÿ-minus sapienus Wacł. glos. 65. nigda - niegda Fl. 12. 4. nÿktorzy Pat. 267. 135 v; 242. 94 r; 248. 103 r; 249. 105 r. niktórzy obok niektórzy Porz. prawa bartn. 65. nÿ straczilÿ WWSS. 219 b. nypomagali Święt. 9. 9. ny mayą Święt. 7. 4. nymyal moczy Ap. 316. nÿszmÿeli Wacł. glos. 68.

Rozdział III.

Neguje „nie“ i „ni“.

§. 19. W rozdziale tym uwzględniam właśnie ten sposób używania obu rodzajów przeczeń, jaki się w dzisiejszym stanie języka znajduje. Jeżeli zatem w zdaniu znajduje się już „ni“ albo samoistnie albo w połączeniach wyżej zaznaczonych, (§. 10. 15.) to obok tego orzeczenie ma jeszcze przeczenie „nie“: abycz ony tesze svÿmi szonamy pospolu ne leszely aniy tesze s nymÿ nigednego skuthu (sic) necystego ne mely KG. 174. b. 19. A tese vy krzyvo ne przyszǫgagcze. Any (vy) tesze bosze ymǫ f svgoga (swoja) vstha darmo (ne) berszcze KG. 175 a. 7. a od tego dnya wyǫcey w sǫdze mǫki nye ubiwalo, any w oleynyku oleya nye umnyeyszalo Zof. 202. A nad umarlimi nye bǫdzecze rzazacz czala swego, any zadnego znamyenya blyszn nye cincze wam Zof. 84. a. nygeden w wſy ſtanow nye cziny alye na polv any drapyeſſtwa... nye dopvſczay Święt. 43. 2. Jacom swemv sinowy ne kazal iechacz ani smim wedzenim ne brano Wancowych kmeczi ani gych wzithka Imam Nehr. 244. Dzyen szczyąszcza szwyatha thego nyechay myą w grzech nyepodnoszy, any nocz szmathkow niech czyrplyuoszczy odemnye nye oddaly. Wacł. 40. 90 b. nyemayącz lasky any mylosyerdzya ząndnego nye vkazvyącz Dzik. 26. 13. w proch zetrze, złota anÿ myeszka nÿe szkazÿwszÿ Pat. 247. 102 v. ya moyucz (sic mówić) anÿ myszlÿcz nÿeszmÿem Pat. 182. 15. r. (iżem) zlÿch a nie-

ſczęſſnich przygod pokornie nie cierpala, anÿ za moÿe nÿe prziiaciele milego boga nie proſſila. Rękop. z Erlangen R. Ak. Um. Wydz. filol. Ser. II. T. XIII.

§. 20. Negacya „nie“ znajduje się najczęściej przed verbum finitum, jakkolwiek w zdaniu znajdują się partykuły „ani-ani“ Por. §. 12. yscy ona any bogadstwem any groso (sic) ne dala sǫ gest przemouicz KG. gloss. f. 70. v. Any szona any mǫǫsz wyǫczey nye offyeruyczye ku dzalu szwyǫtemu Zof. 74. a. Jaco ne s pana Maczkowim wedzenim ani s gego kasnǫ ne pobrano Wankowy scotha ani Jego wzithka ma Nehr. 244. (Tu zamiast pierwszego „ani“ mamy „nie“.) anij thv anij na onem szwijecze nije będze mijecz koncza Gloss. 71. 8. ysz zgrzeszÿcz anÿ szmÿertelnÿe anÿ powszednÿe nÿemogla Pat. 253. 111 r. Ni-ni: a gey ocyecz nye ma ny sina ny dzewki gyney Zof. 318 a. alisz na swÿecze nÿczs nÿe żąda nÿ czczy cakÿeÿ anÿ gimÿenÿa WWSS. 222. b. a mnye nygdy nyenagabal ny yednem slowem any rzeczą Dzik. 36. 49. ny s pyrvymy ny sz nowyny (ni z pirwiny ni z nowiny) bogvm nyedal sszbye (z siebie) vyny Nehr. 294 a. Ny mǫsza ny szoni nye sziwyl Dauid Zof. 191 a. a nye ostawyl s nyego any psa, ny blysznyego ny przyiacyelya gego Zof. 200 a. W pierwszej części pojęć wykluczanych przez „ani lub „ni“ brak czasem tej partykuły: gisch czczi nÿ gimyenya tego nÿe dbaÿą WWSS. 219. b. gen syą scham schobÿe nÿ wszem nye podoba, any chfalÿ ib. 219 a. Karczma any mlyn zadney ossyadlosczy nyemayą Dzik. 75. 33. nyechaÿ doczeka szwÿatloszczÿ a nyeogląda ÿey anÿ wschodu wschodzączeÿ zorzÿ Pat. 176. 7 v. Nyezabiyay bratha zwada, rąką, kaznyą any radha Dekalog 743. ÿsz zadne czÿalo szwÿąthsze anÿ czÿsthsche nyebÿlo Pat. 186. 20 v. Ani-nawet: na nyeyzeto nygdi nye mogl bidlycz any sin czlowyeczi Zof. 327 a. gegoszbi syǫ nye myely any rǫkama dotikacz Zof. 335 a. Jeżeli w zdaniu orzeczeniem jest nie-niema: Ale wam nye dzalu any sprawyedlyvoscy any pamyǫcy w Ierusalem Zof. 291. a.

§. 21. W §. 15. podano zdania, w których przysłówki i zaimki łączące się z „ni“ wystarczały do zupełnej negacyi zdania, tutaj przytoczone takie, gdzie verbum finitum ma jeszcze part. „nie“. Zdania te są w stanowczo przeważającej liczbie w tekstach. bo niczs dobrego nie imiał K. S. b. r. niczci nam niemieszkać ib. c. r, niczs sǫ ne nalezli Fl. 75 5. a nixecz ginsego thamo ne sǫcz ony bily nalesly KG. 2 a. 12; 12 a. 9. nix ne dba KG. 171. b. 10. nÿcz ginego nÿe gest WWSS. 221. b. ib. 222 b. gymsze oghen nyczs nyeszkodzil Błaż. K. 1. b. 8. Tuto nyczs gynego nye Zof. 32. a; 196 b; 50 a. 62. a. nye wzal... posagu

niczss Roty 21. Nye maią tesz nycz davacz Nehr. 127; Nehr. 74 nic nie czyniła Ap. 294. nycz prawa kney nyemayą Święt. 27. 2; Nawoj. 80; Ap. 352; Hus. 568; Lub. 593; Naboż. 476 XXII; Gloss 112. 3.; Pat. 267. 135 v; 275. 149 r; ib 275. 150 v; 256. 116 v; 260. 123 r; 200. 40 v. 212. 55 v. KG. 175 b. Wacł. 22 48 a. z nyczego gynego liczbi czynycz nyemaa Święt. 17. 7; Zof. 231. b. gych sze ny zacz ne ymaiǫ Fl. 89. 5: gen syą ny̆ za cz nye waszi any lyczi WWSS. 219 a: 219 b. aby then targ nyestal nyzacz Dzik. 49. 110. a nye w wansala sye nywecz Roty 60. Nijwczem.... nije grize Gloss. 53. 4; WWSS 222 a. gen ny̆ na czem swey̆ woley̆ nye chcze my̆ecz WWSS. 219 a. Tutaj umieszczam dwa przykłady, w których właściwie tylko „nic“ pełni funkcye kwalitatywnej negacyi, bo orzeczenie połączone z „nie“ ma znaczenie pozytywne: Gospodzin oprawa me, a niczs my nedostone - ninaczem mi schodzić nie będzie, (Puł. ma: nycz mnye vbędzye ib.) Fl. 22. 1. a nyczego tobye nyedostawalo - niczego ci nie brakowało Zof 133 a. Nikt: nyktey (?) nye dotknǫl syǫ rǫkǫ myodu ustom swim Zof. 178 a. gdzy̆e wam ny̆kt oty̆ącz, ny̆ wsyącz ny̆ vcrascz ny̆e moze WWSS. 224 a; WWSS. 219 b; Pat. 238. 89 r; 174 4 v. nyemayą wyączey bracz nyvkogo Dzik. 161. 33. Nyezabiyay̆ nycogyego Hus. 568; Gloss. 59. 17· bo nikomemu krzywdy nie uczynkał K. S. c. r; WWSS. 219 b; Gloss 72. 3 ny przes kogo gynszego ne mamy otrzymacz tego KG. 14 b. 35. Nykth nyema nysskym kosthek na borg ygracz Dzik 96. 65; WWSS. 219 b. Nijeden: gegosczy (visokoscy) nigeden angol ani n(y)gedno stvorzene doszǫcz (go ono) ne mosze KG. 3 a. 15; 178 a. 20. Nyechaycye gego, a ny geden koscyamy gego nyeruszay Zof. 230 a. (W trzech zabytkach: w Dzik. Roż. i Święt. znajdują się bardzo często formy „niejeden“ zam. nijeden. Uważam to za błąd, pochodzący z tego, że piszący miał tutaj zbieg y, y, e (nyyeden) i mógł łatwo się przepisać. Ale z drugiej strony tych błędów jest pokaźna liczba: nyeyenego Roż. 5. 4. paklibi tatho wdowa nyeyednego vyana.... nyemyalabi Roż. 21. 2. nye yedney czanſczy ib. 26. 4. kmyecz vczekąucz przes wyni ſwego pana nyegenego prawa nyepoſczygnye yano zemſkye Święt. 18 7. nyeyeney Święt. 77. 4. tedy chczemy, aby o thakyego czleka nyeyedna pomowa any zaloba bylaDzik. 40. 64. nyeyedney rzeczy ssąndzycz nyemayą Dzik 128. 11. Nye zabygyay nyegednego Bob. 115. Nye traczy nyedney (?) przyaszny Bob. 104. 75. (Wobec „przyaszny“ tu pewno „nijednej“.) WWSS. 222. b; Roż· 5. 4; Święt. 44. 1; y nyedna (sic) kropna (sic) nyevkanąla Ap. 308; KG. 2 b. 25.) nygednego szwyatka nye (niema) Zof. 36 a. Nye temu ny genego rownya Zof. 188 a;

Święt. 20. 1. otho nygenego gnyew (gniewu) oth vrazonego alybo gego przyaczol nykako nyema myecz Święt. 66. 4. iż o sobie ni jedne piecze nie imają K. S. b. r. ne mogly(cz) szꝙ mecz nigedne gospody thamo byly KG. 3 b. 28; 2 b. 25; Święt. 55. 1. a bych nad czyą nyezadala ny gyedney vczyechy Naw. 151; a tak on obraz ni od jednej gorącości nie roztajał Ap. 299; nyyednemv krothko nyeczynyącz Dzik. 28. 22. Jakosm prawÿe nÿe obÿausowal sÿe nÿ pod geden czÿnsch placzicz ksandzu probosczowÿ Roty. 63; Dzik. 41 71; Zof. 276 b; KG. 184 a. 24. Nikakie: nykakye... nye umrzeczye Zof. 4 a. Abi Interdicth od nynyeſsego czaſsv przes kogokolye nykake nyedzirzan any chowau Święt. 3. 3; 77. 2; Pater. 256 117 r. Nigdy: vꝙthcyby on nigdy szobe matuchny dzeuicze ne vybral byl KG. 179 b. 13. nygdi nye otpoczynꝙ Zof. 10 a. Nehr. 288 b; 74. alye szan nydi nye zmeye Nehr. 137; Roty 10. WWSS. 219 a. nye opusczay mie nygdi Wacł. 2. 4 b; 13. 24 b; Ap. 288; 310. nigdi nam gednaczem ne postal Małk. praw. 119. IV; Reguł. 704. List 740 Nykdzeysz my go nye wydzely Bob. 105. 141; ale tesz ÿsz grzeszÿcz acz nÿgdy nÿe chczÿala nÿemogla. ib. 111 r.

§. 22. Zaimki lub przysłówki pochodzenia zaimkowego określające orzeczenie lub zastępujące podmiot, a mianowicie te, które w negatywnej formie łączą się z part. „ni“, mogą pozostać w formie affirmatywnej. Por. §. 8. i 17. Gen syą scham schobÿe nÿ wszem (zam-nikomu) nye podoba anÿ chfali WWSS. 219 a. ne placzono platv... Jaschcowi anÿ filipowi z mislouicz, anÿ komu (zam-nikomu) gÿnemv, ani Woÿtowa anÿ kto gÿni Roty 13. iz nykth czyyey (zam. niczyjej) rzeczy nyema bracz. Dzik. 3; 42. 76; 42. 77. Uczynyꝙ znamyꝙ to, ktorego nygdi nye wydaly (widali) na szemy any w ktorem (zam. w żadnem) rodu. Zof. 71 a. alisz na swÿecze nÿczs nÿe żąda, ny czczÿ cakÿey anÿ gimÿenÿa WWSS. 222 b. Abi Interdicth... przes kogokolye (przez nikogo) nykake nyedzirzan any chowan Święt. 3. 3. aby nygeden sandzya any stharostha sądy czynyącze nyzadnego mąza o kthorą kolwye (o żadną) rzecz nyezdal Dzik 51. 118. Rozmaicie można rozumieć zdanie: a mnye nygdy nyenagabal ny yednem slowem any rzeczą Dzik 36. 49. Według dzisiejszego sposobu mówienia: abycz.... pospolu ne leszely aniy tesze s nymÿ nigednego skuthu (sic) necystego ne mely KG. 174 b. 19.

§. 23. Żaden: 1) Przeczy samo „żaden“: ktorego zadnym powyathv wyzywanym (wyzywanim) chczemy bycz wyyątego Dzik. 105. 1. 2.) Przeczy „żaden“ i „nie“: ktoresz nÿe maÿa zandnego wspomozenÿa KG. 95 str 2 r.; KG. 3. b. 24; tencytho svꝙp anꝙ szadnego dzeczꝙthka ne mal (gest) bil KG. 183 b. 23; a zadnycz odbronycz nye moze Zof. 26 b.

zǫdny nye uszrzal Zof. 53 a; Naboż. 472 XVIII; Wacł. 25. 57 b. Nyeyesth znalezyona... ząd na (sic) podobna Wacł. 41. 92 b; Reguł. 707; 708, Dzik. 6; 18; 80. 1. Pat. 173. 4. r; 179. 11 v; 184. 18 r; 206. 49 r; Nehr. 134. 3) Przeczy samo „niżaden“: thedy ow, kthory thako przygany, n y o zą d n ą rzecz ma bycz slvchan Dzik. 53. 126. bo ani dam wam z zemye gich czsoby nogǫ stǫpicz mogl ieden nizǫdnim stǫpyenim (?) Zof. 132 a. 4) Przeczy „niżaden“ i „nie“: ysczy xpt ny szadnemu clouekoui gego grechof ne othpusczy KG. 14 b. 30; 4 b. 1. Nasz oczyecz star gest a nyszǫdni mǫz nye ostal w zemy Zof. 22 b; 70 b. Nye wchodzy nywszadnǫ smowǫ... Zof. 71. a. na nyezeto nye bilobi nyzadnye pokalanye Zof. 111. a; 198 b; 331 a. ny zadnego nyeodpadzasch Naw. 135; WWSS. 224 b. (nysządni); WWSS. 214 b. Głoss 59. 17; Dzik. 26. 12. aby... ząndny zyemyanyn nasch znyządnym czvdzozyemczem za zaklad nyegygral Dzik 43. 82.

Zamiast „ni“ mamy „i“: alye z dobitkow synow Izrahelskych y szadne owszem nye zagynǫlo Zof. 50. a. A y zadni nye ostal s nich tu ziw, iedno kalef. ib. 121 a.

Rozdział IV.

§. 24. Wszystkie te zaimki i przysłówki, (z wyjątkiem „żaden“ i „jeden“) które się łączyły z partykułą „ni“, łączą się również z partykułą „nie“, nie nabierając wcale negatywnego znaczenia. Jeżeli kto znaczy quis, to niekto znaczy „aliquis“; nabierają więc te zaimki i przysłówki znaczenia nieokreślonych. Mikl. str. 337. 5. zalicza to „nie“ do kategoryi przeczenia i uważa je za identyczne ze starosł. ne[1]) i powstałe z ne ve[1]) (scit): niekto ist demnach wörtlich: nescitur quis, indem ve[1]) passiwisch aufzufassen ist. Gebauer wcale tego „nie“ w swej rozpr. w Arch. f. sl. Phil. nie uwzględnia. Per Person, Indogermanische Forschungen II, B. 1893, w rozprawie p. t. Über den demonstrativen Pronominalstamm ne, no, wykazuje, że obok negatywnej partykuły istnieje w języku indoeuropejskim równobrzmiąca partykuła *ne (końc. e. obojętne), której znaczenie nie rozwinęło się z negatywnego. To indoeur. *ne miało znaczenie demonstratywne, z którego rozwinęło się relatywne, z tego zaś łatwiej wyprowadzać znaczenie naszych partykuł: „nie“ w złożeniach z pniem ko, i „niż“ porównawcze. (str. 203. uw. 3; i 211.) Jestem również tego zdania, że tak to „nie“ jak „niż“ trudno wyprowadzać od negacyi. Wplotłem ten

[1]) e długie, jat'.

drobny ekskurs, żeby usprawiedliwić się, dlaczego dla tych partykuł robię osobne i to końcowe rozdziały. Nieco: czosz gest czlowek... albo syn czloweczy, ysz gy za neczso ymasz Fl. 143. 4. (że go za coś masz). kthorym nyeczo laszky boszkyey bylo vdzyelono Wacł. 27. 60 b; Naboż. 429. XIX; Reguł. 718; Zab. 143. I o dzyesyączynach ogrodnych malo nyeczo vstawyamy Dzik. 24. 6. Nieczyj - czyjś, (cuiusdam) O zabyczyv nyeczygyey maczyerze Dzik. 40. 66. o zabyczyu nyeczyyego bydlyączyą Dzik. 5. w gayu nyeczyyem Dzik. 5. Niegdy, niegda - nonnumquam, olim: Nyedi placze. Nehr. 137. bych nyegda nýe uſnąl-bym kiedy Puł. 12. 4. bi negdi ne rzekl - ne quando diceret 12. 4; 27. 1. gesto nyegdi (olim) bilo Efromowo. Zof. 27. a; WWSS. 224 b. nyeegdi Święt. 27. 2. nyee gdi ib. 27. 3. Niegdzie - quodam, ubivis: y bǫdzesz nyegdze taynye - i zataisz się gdzieś Zof. 183 b; Niejaki - quidam: Gloua ÿeÿ býla nÿeÿako podlugovata Pat. 259. 121 r. nyeyakymy wymysly Dzik. 37. 54. Niekaki-quidam: a yako nawǫǫz (nawiąz) nyekaky myedzy twimǫ (sic) oczyma Zof. 57. b. vczÿescheni bądą gich polebschenÿm nÿecakym albo pomstą ÿawną WWSS. 220 b; Nehr. 136. Niekiedy-quando, nonnumquam, olim: ysze thy ges mÿ nekegdy (olim) byl tho odmaual KG. 176. b. 9. Ibi nekedy (quando) neulapil iaco lew dusze moiey Fl. 7. 2; 49. 23. a szaleni nekedi (nonnumquam) baczicze a bezrozumni Fl. 93. 8; Pat. 273. 147 r. Niekędy - gdzieś, czasami, niejako: acz tu nÿekądy mayą pothwÿerdzenÿe upornÿ zakonnÿczy Pat. 242. 95 r. Niekilko-aliquot: po nyekylko dnyow - po kilku dniach Dzik. 99. 87. Niekto-ktoś, niejeden: nijekto mnijma - (Nam si) quis existimat Głoss 112. 3. gdy sluga pomagayącz nyekogo vrazy Dzik. 5; 29. 23; 31. 33. gdy by nyekto nyekogo chczyal o dzyedzyczthwo nagarnącz Dzik. 133. 10; Reguł. 72; Niektóry - quidam. Bo sǫ mne nektorzi mirne molwili Fl. 34. 23. Aleczby nektory clouek mogl tako rzecz KG. 172 a. 7; 14 b. 16; 178 b. 14; 172 b. 22; Nawoj 75; Pat. 179. 11. podluk nÿektorych doctorow Pat. 253. 111 r. Dzik. 33. 39; Reguł 712; gdÿ by po nÿektorÿ czasz - przez jakiś czas Pat. 174. 4. v. nye nakthore myesczcze-na niektóre miejsce Reguł. 718 na pewne. nyektere xanzanniektóre ksyążę Roż. 3. V.

Obecność takiego zaimka lub przysłówka w zdaniu nie usuwa nigdy negacyi przy orzeczeniu lub innym określniku: bi negdi ne rzekl Fl. 12. 8. Yesthly nyeczo sthego nyevczynyą Dzik. 85 8. Również kumulacya tego rodzaju wyrazów jest zawsze możliwa bez żadnego wpływu na negacyę. Nyegdi nyektorego dnya dostanǫ syǫ Saulowy w rǫce Zof. 190. b. gdy by nyekto nyekogo chczyal o dzyedzyczthwo nagarnącz Dzik 133. 10.

Rozdział V.

§. 25. Partykuła niż, niże ciekawa jest z tego względu, że wszystkie inne języki słowiańskie mają „e“ w temacie, tylko polski i ruski mają „i“. Wywód Miklosicha znaczenia porównawczego z negacyi ma dosyć za sobą, ale wydaje się bardzo sztuczny. Prędzejby tu wyprowadzać z owej partykuły „na“-jak, do której ucieka się Per Person. (Por. poprzedni rozdział.) 1) niż po stopniu wyższym: odpusci mi, bich se ochlodzil drzewey, nisz odydǫ Fl. 38. 18. ya wǫczey dowierzaam pokorney grzesznyczy, nyz pyszneey dzewcze Nehr. 74. pyrzwey nysz wiszla na szemyǫ Zof. 2b. Dal (?) nyz we szczye leczyech ya mogǫ syna myeczy? Zof. 19 a. (Może:dalej niż sto lat mając, czyż mogę mieć dzieci?) Podobne przykłady: Wacł. 15. 30 b. Roty 16. Pat. 174. 5 r. Czemusz nÿe rzeczona gwÿazda ÿnszą nÿsz morską Pat. 261. 126. v. 2) niż po stopniu równym: Dobrze gest pfacz v pana, nysz pfacz we czloweka Fl. 117. 8. i 9. abouÿem zwÿecznoszczÿ czÿsta sÿą stala nÿsch anÿelÿ Pat. 187. 22 r. 3) „niż“ po innych wyrazach mających tylko znaczenie stopnia wyższego: trzeba wschitgÿego (sic) schesczÿorga blogoslawÿenstwa naprzod mÿecz, nysz tho przidzye WWSS. 222 b. Bo nyz thwe szlowo przeydzye naprzod Nyebo y zyemya przemyenia szye Naw. 78. aby nicz ginego nye movil, nisz czso tobye przikazǫ Zof. 115 a. 4.) niż-zanim, priusquam: Nys szÿa chwała boga mÿlego dokona, spÿeÿeczye pÿancz paczÿerzÿ KG. str. 96. thedy tho ma czynycz do trzech lyath, nyz thrzy lyatha wynydą od zabyczya glowy Dzik. 51. 115. pan bog posadzÿl mÿą nÿeszmÿenną volą a uÿbranÿm swÿm w początku drog swÿch nÿsz czo uczÿnÿl. Pat. 237. 87 v. ÿeszlÿ ona bÿla prauÿe poszwÿączona, nÿsz sÿą narodzÿla Pat. 241. 93 v. 5) niż chyba tylko, nisi: Paknyąly z yenstwa vczyeką, yvz od yąsthwa bąndą wyzwołeny alye nye odlugy (o długi) nyz wyyąwschy o złodzeysthwo Dzik 26. 12.

b.) 1.) niże - niż po stopniu wyższym: Milowal ies lichotǫ wǫcey, nisze mowicz prawdǫ Fl. 51. 3. drzewyey nysze... Zof. 21. a. bichom cząsczÿe sluchaly, nysze mowili WWSS. 219 a. 2) niże po wyrazach, mających znaczenie stopnia wyższego: eze ludze ginako blogoscz albo blogoslawnoscz mÿenÿą nÿsze gest a ginako k nÿe chczą przicz, nÿsze slvscha WWSS. 218b; czim czÿ ginim, nÿsze szlschami omili swoge grzechi ib. 221 b. 3) niże - priusquam: eze xprus, nÿsze mowil, vsta swa otworzil. WWSS. 219. a. 4) niże - chyba, ale, tylko: anym tego drzewa (zam. drzewiej) sliszal, nyze dopyro tym razem Zof. 25 a.

Ale, eze we wschem stworzenÿu zawszde geno ss drugÿem nÿema sslączenÿa w gednoscz, n ÿ s z e casde chcze bicz za sÿą samo, yaco gorzkÿe nÿe chcze, nÿ mosze bicz slotkÿm WWSS 223 b.

c) 1. n i ż l i po stopniu wyższym: Dzewey, n i s z l i sǫ vrozumeli Fl. 57. 9. nasz mily xps, n i s l y(cz) gego matuchna gest (cy) on byl starszy KG. 4 b. 12; KG. 171 b. 4. Gloss. 115. 20; Wacł. 14. 28 a; Naboż. 47. 1. l. XVIII. Pater. 181. 13 v. 2.) po wyrazach mających znaczenie stopnia wyższego: słońce tego dnia tyle dwojc świeciło niźli jinnego dnia Ap. 292. Mayącz kmyeczye barczy pod gynnym panem, n y z l y pod swym Dzik. 135. 26. nye g y n a k o n y ſs l y podlug vrzandv Święt. 23. 2. Iszecz vele lath przeth tiim (to), n i s l i c z gest on bil Adama stworzyl KG 4 b. 8; KG 5 a 12; Naw. 168; Pat. 190. 27 v. 3) niźli priusquam: y padal sedm krocz a klanyal syǫ swemu bratu Ezau, n y s z l y syǫ do nyego przyblyszyl Zof. 37. b. Nÿemov bijcz szwijąthim: nislij bądzije Zab, 144. I. a n y z l y ye przywyodą tam, gdzye by sprawnye myely stacz Dzik 31. 34. to ma vczynycz, n y z l y rok mynye Dzik. 33 39; Ap. 291. 4) niźli - ale, tylko: Ale ony nye posluchaly, n y s z l y podle obiczaia swego drzewyeyszego pachaly Zof 220 b. A yvz tham dalyey chlyeba nye, kyedy kaplan Thy szlowa movy: N y z l y czalo szamo prawego boga sz krwya (nisi) Nawoj 79. A vsthawyamy thez, na gygrach nyemayą bycz ządna slyvbowanya any rąkoyemsthwa any vpomynanya any ządne prawo, n y z l y wszelka gygra (wszelką jigrę) za krothochwylyą polyczamy Dzik. 99, 83.

d) a n i ż l i - zanim: kiedyż przyszedł czas Annie, jiżby swój płód porodziła, a n i ż l i ta godzina... przyszła Ap. 291.

e) Wszystkie te partykuły połączone z „b y“ znaczą i ż b y, ż e b y w połączeniu z „wyjąwszy“, albo „chyba że“ bez „wyjąwszy“ 1) vyąwschy n y z b y sye ynako... zvydzialo przez stharzsche Reguł. 708. vyąwszy n y z b y sye przygodzyl pyąthek Reguł 713. 2) paan gych nyeghaban bąncz n y ſs b i wſsiſtczi.. bily crzywi Święt. 6. 6. n y z l y b y czo then tho zak za sswe pyenyądze kvpyl, tho moze podzyecz Dzik. 104. 18. (częste) nyemayą myąssa gyesczi w ponyedzyalek... n y z l y b y nyemoc albo mdlosczi y tez choroszczi ynak radzyla Reguł. 711. Kolzdy pyątek mayą posczyczi a tho n y z l y b y (nisi forte) nyekogo nyemocz yawna albo nyektora sluszna przyczyna albo potrzeba vymovyla ib 712.

TREŚĆ.

ROZDZIAŁ III.

Neguję „n i e“ i „n i“

§. 19. N i e występuje jako negacya w zdaniach, gdzie „n i“ się już znajduje bądź to samoistnie bądź też w złożeniach.

§. 20. Negacya - n i e - znajduje się najczęściej przed verbum finitum, jakkolwiek w zdaniu jest już partykuła a n i - a n i.

§. 21. „N i e“ w zdaniach, gdzie się znajduje „n i“ w połączeniu z niektórymi zaimkami lub przysłówkami zaimkowymi.

§. 22. Zaimki lub przysłówki zaimkowe w pewnych warunkach mogą pozostać w formie affirmatywnej, jakkolwiek w zdaniu jest obok negacyi partykuła „n i“ samoistna lub w złożeniach. (Par. §. 8 i 17.)

§. 23. „Ż a d e n“ we we wszystkich swoich formach jako negacya.

ROZDZIAŁ IV.

§. 24. Part. „n i e“ w takich złożeniach jak: n i e c o, n i e j a k i, n i e g d y itd.

ROZDZIAŁ V.

§. 25. Partykuła porównawcza: n i ż, n i ż e, n i ź l i n i ż e l i, a n i ż e l i i jej użycie.

II.

Część urzędowa.

A) Skład grona nauczycieli
przy końcu roku szkolnego 1900.

1. Arzt Seweryn, dyrektor w VI. randze, kawaler orderu Franciszka Józefa, uczył języka niemieckiego w II. b. klasie — 5 godzin tygodniowo.
2. Cachel Wojciech, nauczyciel, gospodarz klasy VII., uczył języka łacińskiego w VII. i VIII., greckiego w VII., niemieckiego w IV., — razem 18 godz. tyg.
3. Doroziński Jan, profesor, gospodarz klasy VIII., uczył języka łacińskiego w IV., greckiego w IV. i VIII., prop. filoz. w VII. i VIII. klasie — razem 19 godz. tyg.
4. Fic Piotr, profesor, gospodarz klasy V., uczył języka łacińskiego w III. a i V., greckiego w VI. — razem 17 godz. tyg.
5. Frąckiewicz Michał, profesor w VIII. randze, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka greckiego w III. a i b, polskiego w V., VII., VIII., klasie — razem 19 godz. tyg.
6. Guńkiewicz Leon, profesor, członek komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie, zawiadowca gabinetu historyi naturalnej, uczył matematyki w III. a i b, IV., historyi naturalnej w III. a i b, V., VI., fizyki w IV., — razem 20 godz. tyg.
7. Guzdek Jan, profesor, gospodarz klasy III. b, uczył języka łacińskiego w II. b, III. b, VI. klasie, — razem 20 godz. tyg.
8. Karaś Zygmunt, Dr. filozofii i św. Teologii pap. gregoryańskiego uniwersytetu w Rzymie, profesor i katecheta, odznaczony expos. canonicali, uczył religii w II. a i b, III. a i b, IV., V., VI., VII., i VIII. klasie — razem 18 godz. tyg.

9. Kołomłocki Tadeusz, profesor w VIII. randze, zawiadowca zbiorów rysunkowych, uczył rysunków w I. a i b, II. a i b, III. a i b, IV. — razem 21 godz. tyg.
10. Kurowski Józef, profesor, gospodarz klasy VI, zawiadowca biblioteki dla młodzieży, zbiorów dla nauki geografii i historyi i biblioteki książek szkolnych, uczył języka niemieckiego w I. a. klasie, geografii i historyi powszechnej w I. a., III. b, VI., i VII. — razem 19 godz. tyg.
11. Myjkowski Walenty, profesor w VII. randze, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w V., VI., VII. i VIII., fizyki w VII. i VIII. klasie — razem 18 godz. tyg.
12. Pizło Józef, profesor, uczył języka niemieckiego w V., VI., VII. i VIII. klasie — razem 16 godz. tyg.
13. Sobiński Stanisław, nauczyciel, gospodarz klasy IV., uczył języka polskiego w IV., geografii i historyi powszechnej w I. b, III. a, IV., V. i VIII. klasie — razem 19 godz. tyg.
14. Tyrała Jacek, profesor, był cały rok na urlopie.
15. Borejko Józef, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. b, uczył języka polskiego w II. a i b, III. a i b, geografii i historyi powszechnej w II. a i b, — razem 20 godz. tyg.
16. Przychocki Eugeniusz, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I. a, uczył języka łacińskiego w I. a i II. a, polskiego w I. a, — razem 19 godz. tyg.
17. Sołtys Mieczysław, zastępca nauczyciela, uczył matematyki i historyi naturalnej w I. a i b, II. a i b, — razem 20 godz. tyg.
18. Stein Ignacy, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I. b, uczył języka łacińskiego w I. b, języka polskiego I. b, i VI., greckiego w V., — razem 19 godz. tyg.
19. Szczepański Józef, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. a, uczył języka niemieckiego w I. b, II. a, III. a i b, razem 19 godz. tyg.
20. Ks. Wąsik Franciszek, zastępca nauczyciela, uczył religii w I. a i b, — razem 4 godz. tyg.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. Karpiński Izydor, nauczyciel w tutejszej sześcioklasowej szkole, udzielał nauki śpiewu w 4 godz. tyg.
2. Kołomłocki Tadeusz, (jak wyżej) udzielał nauki rysunków odręcznych uczniom klasy V., VI. i VIII. w 2 oddziałach, w 4 godz. tyg.
3. Kurowski Józef, (jak wyżej) udzielał nauki historyi kraju rodzinnego, w III. b, VII., w drugiem półroczu w klasie VI.

4. Pizło Józef, (jak wyżej) udzielał nauki kaligrafii w 2 godz. tyg.
5. Sobiński Stanisław, (jak wyżej) udzielał nauki historyi kraju rodzinnego w klasie III. a, IV. i w pierwszem półroczu w klasie VIII.
6. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ (nauczyciel Kazimierz Usiekniewicz) udzielało nauki gimnastyki w 6 godz. tyg.

B) Lektura z języków klasycznych.

Język łaciński.

II a i III b. klasa *a*) Lektura szkolna. Cornelius Nepos: Miltiades, Aristides, Themistocles, Cimon, Epaminondas, Pelopidas.

b) Lektura prywatna w III. b.: Corn. Nep. Hannibal (14 uczniów.)

V. kl. *a*) Lektura szkolna. Caes. com. de bello gall. I. 1—29, IV. 20—36, V. 8—23, VII. 36—53, 68— 90; Ovid. Met. I. 89-162, Trist. IV. 10.

b) Lektura domowa. Z Caes. com. de bello gall. przeczytało 2 uczniów wszystkie księgi, po kilka ksiąg 13 uczniów, jedną księgę 8 uczniów. — Z Owidyusza czytało ustęp 3 uczniów 2, ustęp 4 uczniów 4, ustęp 5 uczniów 3, ustęp 14 uzniów 2, ustęp 17 uczniów 15.

V. kl. *a*) Lektura szkolna. Livius I. (z opuszczeniem miejsc trudniejszych), XXI 1—10.;—Ovid. Met. I. 89—415, V. 385—571, VI. 5—145, VIII. 183-235, 618—720, XI. 87-193, Fast. I. 63-88, II. 83-118, 193-242, 475-512, II. 639—684, 687—710. Trist. I. 3, Ep. III. 7.

b) Lektura domowa. Liv. II. 5 uczniów, Ovid. VI. 146—312, wszyscy uczniowie.

VI. kl. *a*) Lektura szkolna. Sall. b. Jugurth., Cic. in Cat. I., Verg. Ecl. I., V., Georg. II. 136-176, 458—540, Aen. I.

b) Lektura prywatna. Sall. b. Cat. przeczytało 10 uczniów; Caes. bellum civ. 2 uczn.; Cic. in Catil. II. 10 uczniów, in Cat. III. 5 uczniów, in Cat. IV. 5 uczniów; de imp. Cn. Pompei 2 uczniów; Verg. Ecl. VII. 12 uczniów, Ecl. IX. 18; Aen. IV. 6 uczniów. VII. 20 uczniów, IX. 176—502 1 uczeń. Jeden uczeń przeczytał Sall. b. Cat., Caes. bellum civ., Cic. in Cat, II. III. IV., de imp. Cn. Pomp., Verg. Ecl. VII. IX., Aen. II., IV., VII.

VII. kl. *a*) Lektura szkolna. Cic. Verr. Act. II lib. IV., Tusc. disp. II.;

Verg. Eccl. VII, IX., Georg. II. 458—540 IV. 315—358, Aen. VI.

b) Lektura domowa. Verg. Aen. IV. przeczytali wszyscy uczniowie, Aen II. 10 uczniów, Aen. V. 1 uczeń, Aen. VII. 1 uczeń. Całą Eneidę w wydaniu szkolnem przeczytał 1 uczeń. Cic. de imp. Cn. Pompei 2 uczniów, Cic. pro S. R. Amerino 2 uczniów, Cato maior 1 uczeń.

VIII. kl. *a*) Lektura szkolna. Hor. Carm. I. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 14, 18, 22, 24, 31, 35, 37, II. 2, 3, 7, 10, 12, 14, 16, 17, 18, III. 1, 2, 5, 13, 30, IV. 3, 5, 7; Epod. 4, 7; Sat. I. 1. 5; Ep. I. 2, 10; Tac. Ann. I.

b) Lektura domowa: Wszystkie pieśni Horacego w wydaniu szkolnem przeczytało uczniów 15, dwie księgi w wydaniu zupełnem 2 uczniów, wszystkie księgi 3 uczniów. Tat. Germ. przeczytało uczniów 18, Agric. 4, Ann. XVI. 1 uczeń.

Język grecki.

V. kl. *a*) Lektura szkolna. Z Xenofonta Anabasis przeczytano według Chrestomatyi, ułożonej przez Fiderera ustępy: 1, 7, 9, 10, 12, 13, 17, z Cyropedyi 2, 4, 5. — Z Homera Iliady I. III.

b) Lektura prywatna. Z Xenofonta Anabasis przeczytało ustęp 2 uczniów 12, ustęp 3 uczniów 7, ustęp 4 uczniów 5, ustęp 5 uczniów 8, ustęp 6 uczniów 4, ustępy 8 i 15 1 uczeń, 18 ustęp 3 uczniów; z Cyropedyi ustępy 1, 3, 6, 7, 8, 9 jeden uczeń. Z Hom. Iliady, 125—250 wierszy z II. księgi 7 uczniów, 100—250 w. z księgi IV. 10 uczniów, II. księgę całą 2 uczniów, IV. całą 1 uczeń.

VI. kl. *a*) Lektura szkolna. Xen. Mem. I. 2, 1—20, 24—28, 48—55, 62—64; Hom. Il. V., VI., XV:, XXII.; Herod. VII.

b) Lektura domowa. Hom. Il. VII. uczniów 4, VIII. uczeń 1, IX. 2 uczniów, X. 1 uczeń, XI. 1 uczeń, XIX. 20 uczniów; Herod. VI. 5 uczniów.

VII. kl. *a*) Lektura szkolna. Demostenesa I. mowa przeciw Filipowi, I. olyntyjska i O pokoju; Hom. Odys. I. 1—95, VI., VII., VIII., XI., XII., XXI., XXII.

b) Lektura prywatna. Każdy uczeń przeczytał najmniej 2 księgi Odysei, 1 uczeń całą; 1 uczeń przeczytał 3 mowy Demostenesa.

D. **Wykaz książek szkolnych,**

które w roku szkolnym 1901 w tutejszym zakładzie będą używane.

Klasa	Religia	Język łaciński		Język grecki		Język polski		Język niemiecki	Geografia	Historya	Matematyka	Nauki przyrodn.		Proped. filozof.
		Gramatyka	Ćwiczenia i lektura	Gram.	Ćwiczenia i lektura	Gram.	Wypisy					hist. nat	fizyka	
I.	Wielki katechizm rel. katol. (dla szkół śr. dyecezyi krak.)	Dr. Z. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego.	Steiner i Scheindler Ćwiczenia łacińskie dla klasy I. wyd. 2.	—	—	Dr. Ant. Małecki, — Gramatyka języka polskiego, wydanie 8.	Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla klasy I.	German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy I.	Benoni i Tatomir. Krótki rys geografii wyd. 6.	—	Brzostowicz, Początki arytmetyki część I. Mocnik-Maryniak, Geometrya poglądowa część I.	Nowicki-Limbach, Zoologia, wyd. 7. Rostafiński, Botanika szkol. na kl. niższe	—	
II.	Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu starego, wyd. 2. i 3.		Steiner i Scheindler Ćwiczenia łacińskie dla klasy II.	—	—		Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla klasy II.	German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy II.	Baranowski i Dziedzicki Geografia powszechna wyd. 4—7.	Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Część I.	„	„	—	—
III.	Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu nowego, wydanie 2.	Samolewicz-Sołtysik, — Gramatyka języka łacińskiego. Część II.	Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Cornelius Nepos, wydanie Kłaka.	Fiderer, — Gramatyka języka greckiego.	Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie.		Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla klasy III.	German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Petelenz, Deutsche Grammatik.	„	„ Część II. Rawer, Dzieje ojczyste.	Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry, część II. Mocnik-Maryniak, Geometrya poglądowa, część II.	Łomnicki, Mineralogia dla niższych klas.	Kawecki i Tomaszewski Fizyka dla klas niższych.	—
IV.	Ks. Jougan, Liturgika kat.		Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV: Caesar. Com. de bello gall. wyd. Terlikowskiego; Ovidius, wyd. Bednarskiego.		„		Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla klasy IV.	German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy IV. Petelenz, Deutsche Grammatik.	Benoni-Majerski, Geografia Monarchii austr.-węg. wyd. 2.	Semkowicz, Opowiadania III. Rawer, Dzieje ojczyste.	„	—	„	—
V.	Ks. Jeż, Nauka wiary		Livius, Majchrowicza; Ovidius, Bednarskiego.		Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta; Homera Iliada, wydanie Sołtysika.		Próchnicki, Wzory poezyi i prozy.	Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die V. Cl.	—	Zakrzewski, Historya powszechna, Część I.	Dziwiński, Zasady algebry wyd. 2. Mocnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas, wyd. 4.	Łomnicki, Mineralogia i geologia, wyd. 4. Rostafiński, Botanika dla klas wyższych.	—	—
VI.	Ks. Jachimowski, Dogmatyka szczegółowa wyd. 2.		Sallustius, wyd. Sołtysika; Vergilius, wyd. Rzepińskiego; Cicero in Cat. Sołtysika.		Homera Iliada, wyd. Sołtysika; Herodot, wyd. Terlikowskiego, Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta.		Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i J. Wójcika.	Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die VI. Cl.	—	Zakrzewski, Historya powszech. Część I. i II. Dr. Anatol Lewicki Zarys dziejów Polski.	Logarytmy Kranza.	Petelenz, Zoologia dla kl. wyższych.	—	—
VII.	Ks. Szczeklik, Etyka kat.		Cic. de imp. Cn. Pomp. i pro Milone Nohla, Cato maior Sołtysika. Vergilius, wyd. Rzepińskiego.		Homera Odyssea, wyd. Jezienickiego; Demostenes, wydanie Schmidta; Fiderer Chrestomatya z pism Xenofonta.		W I. półr. Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i Wójcika, część I. W II. półr. Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i Próchnickiego, cz. II.	Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die VII. Cl.	—	Zakrzewski, Historya powszech. Część III. Dr. A. Lewicki, Zarys dziejów Polski.	„	—	Kawecki i Tomaszewski Fizyka dla klas wyż. Solecki, Chemia.	Kozłowski, Logika elementarna.
VIII.	Ks. Jougan, Historya kościoła kat.		Tacitus, wyd. Staromiejskiego; Horatius, wyd. Dolnickiego i Librewskiego.		Plato. wyd. Lewickiego i Krala; Sofokles, wyd. Majchrowicza; Homera Odyssea, wyd. Jezienickiego.		Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i Próchnickiego, część II.	Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die VIII. Cl.	—	Głąbiński-Finkel, Histor. i Statystyka Mon. austr.-węg.	„	—	„	Kulczyński, Zarys psychologii.

VIII kl. *a*) Lektura szkolna. Platona Apologia i Eutyfron; Sofoklesa Ajas; Hom. Odys. XI.

b) Lektura domowa. Plat. Kryton (12 uczniów), Laches (1 uczeń); Sofoklesa Antygonę przeczytało uczniów 4, Edypa Króla 3, Elektrę 1.

C) Przedmioty nauki nadobowiązkowej.

1. Historya kraju rodzinnego. Nauki tej udzielano w klasie III. a, III. b i IV. po jednej godzinie tygodniowo według podręcznika K. Rawera; w klasie VI. w II. półroczu w 1 godzinie; w klasie VII. w I. półroczu w 1 godzinie, w II. półroczu w 2 godzinach i w klasie VIII. w I. półroczu w 1 godz. tyg. według podręcznika Dra Anatola Lewickiego.
2. Rysunki odręczne. Uczniowie klasy V. rysowali kredką płaskorzeźby głów klasycznych, malowali kwiaty i ornamenta stylu odrodzenia; klasy VI. i VIII. rysowali z płaskorzeźb i biustów głowy klasyczne, rysowali i malowali kwiaty i zabytki sztuki polskiej (W. Odrzywolskiego).
3. Kaligrafia. Nauki tej udzielano w 2 oddziałach uczniom klasy I. i II. po 1 godz. tyg. Uczniom podano ogólne zasady kaligrafii, przerabiano z nimi metodą genetyczną alfabet łaciński i niemiecki, wyjaśniając stosunek wzajemny, sposób pisania i łączenia z sobą kresek zasadniczych. Uczniowie kl. I. pisali wedle wzorów nauczyciela z tablicy, klasy II. wedle wzorów Greinera (polskich) i Peszkowskiego (niemieckich,).
4. Śpiew 4 godz. tyg. Nauka odbywała się w 2 oddziałach; w I. uczono teoryi muzyki wokalnej i śpiewu jednogłosowego, w II. ćwiczono uczniów w śpiewie chóralnym.
5. Gimnastyka. 6 godz. tyg. Uczniowie podzieleni byli na 5 oddziałów; cztery oddziały pobierały naukę tylko 1 raz w tygodniu, jeden oddział 2 razy tyg. Na każdej lekcyi zajmowano uczniów najpierw ćwiczeniami wolnemi w kolumnie na miejscu lub z przyborami, następnie odbywały się ćwiczenia na 2 różnych przyrządach.

E) Tematy do wypracowań piśmiennych.

W języku polskim.

W V. klasie.

1. Opis wycieczki odbytej podczas wakacyi. (szk.) 2. W jaki sposób usprawiedliwia Litawor swe połączenie z Krzyżakami przeciw Witoldowi (dom). 3. Powrót Tadeusza ze szkół. Opowiadanie. (szk). 4. Opis sadu w porze jesiennej. (dom). 5. Młodość Mohorta. Opowiadanie. (szk). 6. Obraz zimy. (dom). 7. „Niebieska opieka nagradza tajnie uczynki człowieka“ Opowiadanie według „Wiesława“ Brodzińskiego. (szk.). 8. Młodość Cyrusa Starszego według Cyropedyi. Opowiadanie. (dom.). 9. Rehabilitacya Jacka Soplicy. Opowiadanie. (szk.). 10 Gniew Achillesa na Agamemnona. Obrazek na tle pierwszej księgi Iliady. (szk.). 11. Boleść Rodzicielska w Ojcu Zadżumionych i jej różne stopnie. (dom.). 12. Wnętrze puszczy. Opis na podstawie obrazu z Pana Tadeusza (IV ks.) i Sienkiewicza „Z puszczy białowieskiej. (dom.). 13. Osnowa sielanki Szymonowicza „Pomarlica“ (szk.) 14. Śmierć Wołodyjowskiego. Na podstawie lektury domowej. (szk.).

W VI. klasie.

1. Co można powiedzieć o Klemensie Janickim na podstawie elegii VII ks. II i X ks. I. (dom.). 2. Pojęcia Reja o życiu i obowiązkach człowieka. (szkol.). 3 Mowa Stanisława Czarnkowskiego w sprawie księżnej Ostrogskiej (dyspozycya i przebieg myśli) (dom.). 4. Satyr Kochanowskiego w stosunku do ówczesnego stanu Rpltej. (szk.). 5. Wojna jugurtyńska jako początek rozprzężenia w Rzymie. (Na podstawie lekt. łacińskiej; dom.) 6. Charakter Antenora. Na podstawie Odprawy posłów (szkol.). 7. Znaczenie Kochanowskiego w poezyi XVI w. (na podstawie nauki szkolnej (dom.). 8. Uzasadnienie przepowiedni Skargi istotnym stanem Rpltej. Na podstawie czytanych Kazań sejmowych. (szkol.). 9. Charakter Iwana Groźnego (na podstawie pamiętników Heidensteina) (dom.). 10. Pożegnanie Hektora z Andromachą (Opowiadanie na podst. VI ks. Il.) (szkol.). 11. Rodzime pierwiastki w sielankach Szymonowicza (na podstawie lektury szkolnej) (dom.). 12. Skargi Potockiego na zbytki i nieład w Polsce (treść ustępu z „Wojny Chocimskiej“ p. t. Dygressya patryotyczno moralna. szkol.) 13. Jakim się przedstawia Pasek w swoich „Pamiętnikach“ a jakim był w istocie (na podstawie lektury domowej i wykładu szkolnego) (dom.). 14. Zasługi Stanisława Augusta w dziejach V. okresu literatury polskiej (na podstawie nauki szkolnej.)

W VII. klasie.

1. Porównanie Staszica i Kołłątaja według zasług względem Rzeczypospolitej i ich charakteru (dom.) 2. Barbara Radziwiłłówna. Charakterystyka według tragedyi Felińskiego (szk.). 3. Pod jakimi wpływami rozwijał się umysł Mickiewicza? (dom.). 4. Stosunek Halbana do Waltera. (szk.) 5. Starość a zima. Porównanie. (dom.). 6. Jak się objawia uczucie religijne w utworach Mickiewicza? (dom.). 7. Gustaw i Albin w Ślubach panieńskich Fredry. Charakterystyka porównawcza. (szk.) 8. Charakterystyka Balladyny. (dom.). 9. Pojęcia starożytnych o podziemiu. Rozprawka według Eneidy (VI ks.) i Odyssei (XI ks.) (szk.). 10. Lata szkolne Mickiewicza i Słowackiego (szk.).

W VIII. klasie.

1. Wina i kara głównych osób w „Janie Bieleckim.“ (dom.). 2. Wykazać związek między Nieboską komedyą a Irydyonem Krasińskiego (szk.) 3. Znaczenie wojny północnej dla Polski (dom.). 4. Charakterystyka Strawińskich w „Listopadzie“ Rzewuskiego. (szk.) 5. Stanowisko Horacego w literaturze rzymskiej (szk.). 6. O praktycznej wartości nauk przyrodniczych. Rozprawka. (dom.). 7. Rozwój gawędy w literaturze polskiej 8. Przemowa Rymwida do Litawora celem odwiedzenia go od zdrady (szk.)

W języku niemieckim.

W V. klasie.

1. Androklus und sein Löwe. (szk.). 2. Welche Merkmale kennzeichnen die altägyptische Maler- und Bildhauerkunst? Auf Grund der Schullectüre. (dom.). 3. Die Bürgschaft. Auf Grund der Schullectüre. (szk.). 4. Welchen Einfluss hatte die assyrisch-babylonische Cultur auf die griechische Cultur? Auf Grund der Schullectüre. (dom.). 5. Wodurch hat der Zauberlehrling seine kritische Lage herbeigeführt? Schullectüre. (szk.). 6. Die zärtliche Mutter. Auf Grund der Schullectüre „Thetis und Achilles.“ (dom.). 7. Aussaat und Ernte—ein Bild des menschlichen Lebens. (szk.). 8. Warum gelang dem König Philipp von Macedonien, was dem mächtigen Perserkönig Xerxes nicht gelungen war – die Unterjochung Griechenlands? (dom.). 9. Charakteristik der drei griechischen Heerführer: Klearch, Proxenos und Menon. Nach Xenophon. (szk.). 10. Die Lebensweise der alten Griechen. Auf Grund der Schullectüre „Athen nud die Athener.“ (dom.). 11. Die Geschichte der Erde. Schullectüre (szk.). 12.

Wie wurden die Mörder in Schillers „Kraniche des Ibykus“ entdeckt? Schullectüre, (dom.). 13. Des Vogels Rath. Schullectüre (szk.).

W VI. klasie.

1. Der Herbst-ein reicher Geber. Disposition (szk.). 2. Ein Tag aus meinen Ferien. (dom.). 3. Die Entdeckung Germaniens. Auf Grund der Schullectüre (szk.). 4. Vertheidigungsrede des Jünglings in Schillers „Kampf mit dem Drachen.“ Auf Grund der Schullectüre. (dom.). 5. Schillers „der Taucher“ und Goethes „der Fischer“. Eine Parallele (szk.). 6. Eine Klausnerin im Mittelalter. Nach Ekkehard. (dom.). 7. Bernhard von Clairvaux. Auf Grund der Schullectüre (szk.). 8. Die wichtigsten Merkmale des deutschen Märchens. (dom.). 9. Wodurch weiss der Dichter der Romanze „der Taucher“ unsere Theilnahme für seinen Helden zu erwecken? Auf Grund der Schullectüre. (szk.). 10. Trägt Karl der Grosse seinen Beinamen mit Recht? Auf Grund des historischen Schulunterrichtes. (dom.). 11. Einfluss der Griechen auf die Bildung der übrigen Völker. Auf Grund des hist. Schulunterrichts. (szk.). 12. Grundgedanke und Ideengang des Gedichtes: Pegasus im Joche. Schullectüre. (dom.). 13. Instinktmässige List der Thiere. Schullectüre. (szk.). 14. Es sind die Balladen: „der Graf von Habsburg“ von Schiller und „der Sänger“ von Goethe mit einander zu vergleichen. (szk.).

W VII. klasie.

1. Gründe für den Verfall der römischen Republik. Auf Grund des geschichtl. Schulunterrichts. (szk.). 2. Verdienste der Klöster im Mittelalter (dom.). 3. Wie Kudrun befreit wurde. Auf Grund der Schullectüre. (szk.). 4. Es bildet ein Talent sich in der Stille, Sich ein Charakter in dem Strom der Welt. Tasso I. 2 (dom.). 5. Charakterzeichnung der beiden Frauengestalten in Goethes Torquato Tasso. (szk.). 6. Gegensatz zwischen Klopstock und Wieland. Auf Grund des literatur-historischen Schulunterrichts (szk.). 7. Der Ehrgeiz, eine Triebfeder zum Guten und zum Bösen. (dom.). 8. Die Exposition in Schillers „Wilhelm Tell.“ (szk.). 9. Die Ideen der Freiheit in Schillers „Wilhelm Tell“ Schullectüre. 10. Zu welchem Endergebnis gelangt Lessing in seinem Laokoon? (szk.).

W VIII. klasie.

1. Goethe in Strassburg. (szk.). 2. Weinende Götter und Helden bei Homer; Gegensatz zur deutschen Mythe und Sage. (dom. 3. Ideengang

des Schillerschen Gedichtes „die Resignation“. Auf Grund der Schullectüre (szk.). 4. Beharren und Fortschritt. Abh. Auf Grund einer Disposition. (dom.). 5. Die höchste Stufe der Handlung bei einem darstellenden Künstler und bei einem Dichter. Auf Grund der Schullectüre von Lessings „Laokoon“ (szk.). 6. Charakterzeichnung Wallensteins. (szk.). 7. Wie kommt es, dass die Verdienste grosser Männer oft erst nach ihrem Tode anerkannt werden? (dom.). 8. Ist Schillers Wallenstein geeignet, Mitleid und Furcht zu erwecken? (szk.). 9. Inwiefern kann die dramatische Kunst bei den alten Griechen eine Erziehungsanstalt des Volkes genannt werden (dom.).

Zagadnienia do piśmiennego egzaminu dojrzałości.

1. Z języka łacińskiego: *a*) Przetłómaczyć na język polski: Cic. de natura deorum II. 62; *b*) przetłómaczyć na język łaciński ustęp wyjęty z dzieła „O poprawie Rzeczypospolitej“, umieszczony w Wypisach polskich Stan. Tarnowskiego i J. Wójcika I. na str. 51, od słów: Trafiło się w niektórym powiecie... aż do słów: Winę mu dano, a potem go ścięto
2. Z Języka greckiego: Przetłómaczyć na język polski: Xen. Memor. 1. 6, §. 1–6.
3. Z języka polskiego: Znaczenie Zygmunta Krasińskiego w literaturze polskiej.
4. Z języka niemieckiego: Die romantischen Züge in Schillers Jungfrau v. Orléans.
5. Z matematyki:

   a) $\frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt{y}} = \frac{5}{\sqrt{xy}}$
   $2 : \sqrt{x} = \sqrt{y} : 3$

   b) Mający prawo do pobierania 80 K. miesięcznie przez lat 30, nie pobiera przez pierwszych lat 10 nic. Ile będzie mógł zatem miesięcznie przez ostatnich 20 lat otrzymywać, jeżeli procent miesięczny wynosi 0·4% i kapitalizuje się miesięcznie?

   c) Nad prostokątem, którego bok dłuższy = 12m., a przekątnia o 15 m od niego dłuższa ma być postawiony dach o nachyleniu jednakowem do poziomu $58^0\ 38'\ 40''$; jak wielka będzie powierzchnia dachu?

F) Zbiory naukowe.

I. Biblioteka nauczycielska.

Biblioteka nauczycielska liczy dzieł 3227 w 8146 tomach.

Pism peryodycznych miało gimnazyum 14. Eos, Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien, Przewodnik bibliograficzny Wisłockiego, Kwartalnik historyczny, Mittheilungen der geogr. Gesellschaft in Wien, Bibliotekę Warszawską, Wszechświat, Przegląd polski, Przewodnik naukowy i literacki, Zeitschrift für den physicalischen u. chemischen Unterricht, Lehrproben u. Lehrgänge, Oester-ungarische Revue, Richter-Ilberg: Neue Jahrbücher für d. classische Alterthum. Verordnungsblatt für den Dienstbereich des k. k. Ministeriums für C. u U.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono następujące dzieła:

Chmielowski, Metodyka literatury polskiej część I.; Lewicki, Historya Polski; Sokołowski, Dzieje Polski; Wagner, Lehrbuch der Geographie; Tylor, Einleitung in das Studium der Antropologie und Civilisation; Beloch, Griechische Geschichte; Herwig, Lehrbuch der Zoologie; Album poetów polskich; Roscher, Mythologie (ciąg dalszy); Encyklopedya wielka illustrowana (c. d.); Oesterreich in Wort und Bild (c. d.); Gretschel und Bornemann, Jahrbuch der Erfindungen; Krol i Nitowski, Podręcznik do nauki historyi literatury polskiej i 9 podręczników szkolnych.

Otrzymano w darze:

Wydawnictwa Akademii Umiejętności w Krakowie; Sitzungsberichte der mathematisch-naturwissenschaftlichen Classe Ak. Um. w Wiedniu; nakłady Wydziału krajowego.

2. Biblioteka uczniów.

obejmuje 650 dzieł w 874 tomach.

W bieżącym roku szk. zakupiono: Zofia Urbanowska: Księżniczka Atlanta; Korneli Ujejski: Wiersze różne, Melorye biblijne, Skargi Jeremiego, Tłómaczenia Szopena, Drobne poemata i urywki; Władysław Łoziński: Madonna Busowiska, Skarb Watażki; Adam Asnyk: Pisma t. 5; Lew. Wallace: Ben-Hur. t. 2; Bodzantowicz: Boje polskie i Przygody żołnierskie; Dr. Antoni J. (Rolle): Dwie gawędy z przeszłości; Sewer: Świat ludowy, Nowelle; Gaszyński Konstanty: Pisma prozaiczne; Dr. Emil Dunikowski: Od Atlantyku poza Góry Skaliste; Felix Dahn: Ein Kampf um Rom. 4 t.

3. Do nauki geografii i historyi powszechnej.

posiada zakład obecnie:

albumów i obrazów 14
map 110
atlasów 19
globusów 3

W bieżącym roku szkolnym zakupiono

ze zwykłej dotacyi: Sydow – Habenicht: Erdkarte; Frankreich, Oro-hydrographische Schulwandkarte.

4. Biblioteka książek szkolnych.

dla ubogich uczniów
otrzymała w tym roku książek za 52 K. 70 h.

5. Gabinet historyi naturalnej.

posiada obecnie w dziale mineralogii okazów . . 886
„ botaniki „ . . 139
„ zoologii „ . . 234

W tym roku zakupiono zająca, mrówczarza, skrzydlicę, drętwika, ropuchę, żabę jadalną, grzbietówkę i ptasznika.

W darze otrzymano bażanta, od ucznia Hosza.

6. Gabinet fizykalny

posiada obecnie przyrządów 363 a mianowicie:

W DZIALE									
I. og. wł.	II. mech. c. st.	III. hydrost.	IV. aerost.	V. akustyk.	VI. n. o cieple	VII. owtyka	VIII. elektr.	IX. chemia	X. przyrz.
13	27	19	24	26	21	75	84	47	27

Tablic ściennych 7.

W tym roku zakupiono pryzmat i uzupełniono mikroskop. Znaczną część funduszu przeznaczono na naprawę przyrządów.

7. Do nauki rysunków

posiada zakład obecnie modeli gipsowych 131
„ z masy papierowej . 48

modeli drewnianych . . . 27
„ z drutu 14

i 42 dzieł, zawierających 1922 wzorów.

W tym roku zakupiono: Christiansen, Neue Flachornamente i Kramer und Behrens, Ornamentale Fragmente I. serya.

8. Gabinet archeologiczny

powstał jako osobny dział środków naukowych dopiero w bieżącym roku szkolnym; do gabinetu tego wcielono przedmioty odnoszące się do starożytności rzymskich i greckich, wydzielone z innych zbiorów.

W tym roku zakupiono model domu rzymskiego, model warstatu tkackiego, volumen, diptychon i stilus, Duryi Akropolis und ihre Bauten, naczynia według oryginałów Schliemanna, dyapozytywy Lechnera.

G) Kronika zakładu.

I. Zmiany w gronie nauczycielskiem.

1. Zastępcy nauczycieli Walery Siczyński i Michał Ptaszyk mianowani rzeczywistymi nauczycielami, pierwszy w c. k. gimnazyum w Drohobyczu, drugi w c. k. gimnazyum w Samborze (dekretem z dnia 22. czerwca 1899 l. 14.339 i z dnia 22. sierpnia 1899 l. 22.228).

2. Profesor Jacek Tyrała otrzymał urlop z powodu choroby na rok szkolny 1900 rozp. J. E P. Ministra z dnia 31. października 1899 l. 29.393 i z dnia 26. lutego 1899 l. 3.812 (reskr. c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 21. listopada 1899 l. 30.277 i z dnia 14. marca 1900 l. 5.876).

3. Maksymilian Wiśniowiecki, zastępca nauczyciela, przeniesiony w tym samym charakterze do c. k. gimnazyum w Sanoku (reskr. z dnia 28. września 1899 l. 24.326).

4. Mieczysław Sołtys mianowany zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie rozp. z dnia 24. lipca 1899 l. 14.452 (objął obowiązki dnia 1. października); Ignacy Stein, egz. zastępca nauczyciela w c. k. gimnazyum św. Anny w Krakowie, przeniesiony w tym samym charakterze do tutejszego c. k. gimnazyum — rozp. z dnia 7. sierpnia 1899 l. 18.456; Ks. Franciszek Wąsik mianowany pomocnikiem katechety rozp. z dnia 16. lipca 1899 l. 15.515.

5. Karol Wróblewski, zastępca nauczyciela w c. k. gimnazyum w Sanoku, przeniesiony w tym samym charakterze do tutejszego zakładu (rozp. z dnia 28. września 1899 l. 24.326) został uwolniony od obowiązków rozp. z dnia 24. października 1899 l. 28.047, a w jego miejsce zamianowała c. k. Rada Szkolna kraj. zastępcą nauczyciela Eugeniusza Przychockiego rozp. z dnia 19. października 1899 l. 24.950.

6. Profesorom: Józefowi Piżle, Piotrowi Ficowi i Józefowi Kurowskiemu przyznała c. k. Rada Szkolna kraj. drugi dodatek pięcioletni (rozp. z dnia 5. września 1899 l. 17.767, 3. października 1899 l. 25.159 i z dnia 3. października 1899 l. 25.153), a profesorom Janowi Guzdkowi i Janowi Dorozińskiemu, pierwszy dodatek (rozp. z dnia 18 października 1899 l. 26.509 i rozp. z dnia 24. października 1899 l. 27.468).

7. Profesorowi Walentemu Myjkowskiemu przyznał J. E. P. Minister VII,. a profesorowi Tadeuszowi Kołomłockiemu, VIII. rangę służbową dekr. z dnia 29 września 1899 l. 21.288 (reskr. Prezydyum c. k. Rady Szkolnej krajowej z dnia 6. października 1899 l. 592).

8. Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 1. listopada 1899 przyznać dyrektorowi Sewerynowi Arztowi VI. rangę służbową (reskr. Prezydyum c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 17. listopada 1899 l. 655).

C. k. Rada Szkolna krajowa poruczyła naukę:

a) historyi kraju rodzinnego profesorowi Józefowi Kurowskiemu i Stanisławowi Sobińskiemu;
b) kaligrafii, profesorowi Józefowi Piżle;
c) rysunków odręcznych, profesorowi Tadeuszowi Kołomłockiemu;
d) gimnastyki, Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół";
e) śpiewu, nauczycielowi 6-klasowej szkoły ludowej Izydorowi Karpińskiemu — rozp. z dnia 7. sierpnia 1899 l. 18.657.

II. Rok szkolny rozpoczął się dnia 3. września 1899 uroczystem nabożeństwem.

Egzamin wstępny uczniów, zapisanych do klasy I., odbył się dnia 30. czerwca i dnia 1. września.

Zakład obchodził uroczyście Imieniny Najj. Pana.

Dnia 9. września i dnia 19. listopada odprawiono żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Najj. Cesarzowej Elżbiety, a dnia 28. czerwca za spokój duszy Najj. Cesarza Ferdynanda.

Dnia 20. grudnia odbył się ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewi-

cza wieczorek muzykalno deklamacyjny w sali „Sokoła“, a dnia 7. czerwca obchodził zakład uroczyście 500 letni jubileusz odnowienia uniwersytetu Jagiellońskiego.

Do spowiedzi i komunii św. przystępowała młodzież gimnazyalna 4 razy (3 razy obowiązkowo, 1 raz nadobowiązkowo) i odprawiła 3 dniowe rekolekcye dnia 26, 27 i 28 marca.

Od dnia 28. kwietnia do dnia 3. maja (włącznie) zwiedzał zakład WP. Dr. Ludomił German, c. k. krajowy Inspektor gimnazyów.

Piśmienna część egzaminu dojrzałości odbyła się w czasie od dnia 7—12 maja, ustna dnia 20-24 czerwca pod przewodnictwem WP. Tadeusza Skuby, Dyrektora c. k gimnazyum św. Jacka w Krakowie.

Pierwsze półrocze zakończono dnia 30. stycznia, drugie dnia 29. czerwca uroczystem nabożeństwem i rozdaniem świadectw.

* * *

I w tym roku szkolnym musi zakład ze smutkiem zapisać stratę 3 uczniów: Adama Chodorowskiego z klasy II., Stanisława Wieczorka z klasy VIII. i Nasala Aleksandra z klasy III. B., którzy odznaczali się zachowaniem i pilnością. Wieczorek, obdarzony niezwykłemi zdolnościami, uprawniał do najpiękniejszych nadziei.

H) Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1. C. k. Ministerstwo przyznało zakładowi rozp. z dnia 5. listopada 1899 l. 9.642 kwotę 600 K. na sprawienie wewnętrznego urządzenia (reskr. c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 1. grudnia 1899 l. 31.827.

2. C. k. Rada Szkolna kraj. przyznała rozp. z dnia 24. marca 1900 l. 5.403 zakładowi kwotę 130 K. na sprawienie kasy ogniotrwałej.

I) Sprawa fizycznego rozwoju młodzieży.

1. Komisya sanitarna miejska zwiedziła w czasie feryi mieszkania tych osób, które w swych domach utrzymywać chciały uczniów.

2. O ile pogoda służyła, odbywały się zabawy młodzieży szkolnej na pobliskich polach. Uczniowie każdej klasy bawili się 1 raz w tygodniu. Niestety, dni pięknych było w tym roku szkolnym mało.

3. Nauczyciele odbywali nadto z uczniami wycieczki i przechadzki połączone z celami naukowymi.

4. W czasie przerw o godzinie 10 i 12 wychodzili uczniowie do ogródka gimnazyalnego i zabawiali się pod nadzorem nauczycieli i pod kierunkiem wyznaczonych kierowników.

5. Dyrekcya postarała się o to, aby wszyscy uczniowie fizycznie zdrowi uczęszczali na naukę gimnastyki, która od r. 1890 odbywa się w sali Towarzystwa „Sokół“.

6. Postarano się, aby uczniom pozwolono uczęszczać na ślizgawkę, urządzoną przez Towarzystwo „Sokół“. Dzięki uprzejmości Towarzystwa mogło korzystać ze ślizgawki 95 uczniów (z tych większa połowa bezpłatnie).

K. Statystyka uczniów.

Liczba uczniów	w klasie I.a	I.b	II.a	II.b	III.a	III.b	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Razem
Z końcem r. szk. 1898/9 było uczniów	42	44	34[1]	37[1]	24[1]	25	53	27[1]	23	31	17	357[4]
Na początku r. 1899/1900 wpisało się	49	52	37	41	31	31	49	39	26	17	25	397
W ciągu roku szkolnego wstąpiło .	—	—	—	1	—	1	1	—	2	1	—	6
Wpisano więc wogóle . .	49	52	37	42	31	32	50	39	28	18	25	403
1. Z wpisanych przybyło.												
a) z obcych zakładów z promocyą .	47	46	3	2	2	1	2	1	2	1	—	107
b) „ „ repetentów .	1	—	—	—	—	2	—	—	-	—	1	4
c) z tutejszego zakładu z promocyą	—	—	32	37	28	27	45	38	26	15	24	272
d) „ „ repetentów	1	6	2	3	1	2	3	—	—	2	—	20
W ciągu roku szkolnego wystąpiło	1	3	1	2	-	1	2	1	1	1	—	13
Liczba uczniów przy końcu roku szk.	48	49	36	40	31	31	48	38	27	17	25	390
Z tej liczby było uczniów publicznych	48	48	36	40	30	31	46	38	26	17	25	385
„ „ „ „ prywatnych	—	1	—	—	1	—	2	—	1	—	—	5
2. Miejsce urodzenia.												
W mieście Wadowicach	9	10	6	5	5	7	10[1]	6	5	3	2	68[1]
W powiecie wadowickim nie licząc Wadowic	15	13	10	14	5	5	13	12	9	6	6	108
„ bialskim	6	5	7	5	6[1]	5	4	7	2	1	4	52[1]
„ myślenickim	1	2	2	2	1	1	2	2	—[1]	—	—	13[1]
„ żywieckim	8	5	4	5	3	2	4	2	2	5	3	43
W innych powiatach Galicyi . . .	8	12[1]	4	4	9	9	11[1]	6	7	2	9	81[2]
W Slązku austryackim	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	5
W Morawach	—	1	—	—	—		—	1	—	—	—	2
W Austryi dolnej	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3
W Bośnii	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
W Slązku pruskim	—	—	—	—	1	—	—	—	--	—	—	1
W Królestwie Polskiem	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	—	7
3. Mieszkanie uczniów.												
Mieszkali u rodziców	18	24[1]	13	12	17[1]	14	16[2]	10	9[1]	4	5	142[5]
„ u krewnych	4	1	3	1	—	1	4	—	1	—	—	15
„ w bursie gimnazyalnej .	3	—	—	10	—	—	9	7	4	5	7	45
„ u WW. OO. Karmelitów .	—	—	1	—	3	—	1	3	—	—	—	8
„ u obcych	23	23	19	17	10	16	16	18	12	8	13	175
4. Język ojczysty.												
Polski	48	48[1]	36	40	30[1]	31	46[2]	38	26[1]	17	25	385[5]
5. Religia.												
Rzymsko-katolicka	44	40[1]	34	35	24[1]	29	42[2]	35	25[1]	17	23	348[5]
Grecko-katolicka	1	—	—		—	—	—	1	—	—	—	2
Wyznanie mojżeszowe	3	8	2	5	6	2	4	2	1	—	2	35

	w klasie I.a	I.b	II.a	II.b	III.a	III.b	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Razem
6. Wiek uczniów.												
Urodzonych w roku 1889 (11 lat) .	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
„ „ 1888 (12 lat) .	13	10	6	8	—	—	—	-	—	—	—	37
„ „ 1887 (13 lat) .	11	16[1]	14	14	8[1]	8	—	—	—	—	—	71[2]
„ „ 1886 (14 lat) .	8	7	6	5	6	6	8[1]	—	—	--	—	46[1]
„ „ 1885 (15 lat) .	4	2	4	7	1	5	10	1	—	—	—	34
„ „ 1884 (16. lat) .	1	2	4	4	10	5	11	12	2	—	—	51
„ „ 1883 (17 lat) .	—	2	1	1	3	6	6	7	9	—	—	35
„ „ 1882 (18 lat) .	1	—	1	—	1	1	7	9	6[1]	4	4	34[1]
„ „ 1881 (19 lat) .	—	—	—	1	—	—	4	6	4	6	4	25
„ „ 1880 (20 lat) .	—	—	—	—	-	—	—	3	4	4	5	16
„ „ 1879 (21 lat) .	—	—	-	—	1	—	—[1]	—	1	3	6	11[1]
„ „ 1878 (22 lat) .	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	6	6
7. Zatrudnienie rodziców.												
Synów włościan	16	13	7	7	6	11	13	18	11	5	9	116
„ urzędników państwowych . .	6[1]	7	6	5	3	6	9[1]	5	5[1]	1	2	55[3]
„ „ autonom. i pryw.	2	1	5	6	6	2	2	—	3	2	2	31
„ rzemieślników i przemysłow. .	12	11	6	10	11	3	7[1]	9	1	3	6	79[1]
„ kupców	3	6	4	—	—	4	6	1	1	3	2	30
„ nauczycieli ludowych	3	2	—	7	1	1	—	2	1	1	1	19
„ sług i wyrobników	3	5	2	2	3	1	2	—	—	—	—	18
„ adwokatów, notar. i lekarzy	1	2	1	3	—	3	2	1	2	—	1	16
„ właścicieli dóbr i dzierżaw. .	2	1	5	—	—[1]	—	5	2	2	2	2	21[1]
8. Klasyfikacya.												
a) Z końcem roku szkolnego 1900: Świadectwo stop I. z odzn. otrzym.	6	3	3	7	1	4	9	5	4	2	8	52
„ „ I. otrzymało . . .	31	31[1]	30	27	23[1]	22	26[2]	26	17[1]	9	16	258[5]
„ „ II. „ . . .	4	5	1	1	2	—	5	3	3	2	-	26
„ „ III. „ . . .	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Do egzaminu poprawczego przezn.	6	8	1	5	4	5	6	4	2	3	1	45
	48	48[1]	36	40	30[1]	31	46[2]	38	26[1]	17	25	385[5]
b) Dodatek do klasyfik. za r. 1899:												
Przeznaczono do egz. poprawczego	5	3	6	3	1	3	7	3	8	6	—	45
„ „ „ uzupełniając	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Z tych złożyło egzamin	5	3	5	2	1	3	6	3	7	4	—	39
Z tych niezłożyło egzaminu . .	—	—	1	1	—	—	1	—	1	3	—	7
Według tego ostateczny wynik klasyfikacyi za rok szkolny 1899:												
Świadectwo stop. I. z odzn. otrzym.	3	3	1[1]	5	9	1	5	5	1	7	4	44[1]
„ „ I. otrzymało . .	35	36	26	27[1]	14[1]	22	40	22[1]	18	18	13	271[3]
„ „ II. „ . .	1	3	4	4	1	2	5	—	2	5	—	27
„ „ III. „ . .	3	2	3	1	—	—	3	—	2	1	—	15
	42	44	34[1]	37[1]	24[1]	25	53	27[1]	23	31	17	357[4]

	w klasie											Razem
	I.a	I.b	II.a	II.b	III.a	III.b	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
9. Opłata szkolna.												
Opłatę szkolną złożyło w I. półr. .	22	31^{1}	7	8	3^{1}	10	10^{2}	8	6	12	7	124
„ „ „ „ II. „ .	12	12^{1}	5	9	7^{1}	12	12^{2}	9	7^{1}	7	8	100[illegible]
Uwolnionych było od całej opłaty:												
„ w I. półroczu	27	17	29	33	27	21	37	31	21	5	18	[illegible]
„ w II. półroczu	36	36	31	31	23	19	34	29	19	10	17	[illegible]
Opłata szkolna wynosiła Koron												
„ w I. półroczu	660	960	210	240	120	300	360	240	180	360	210	3840
„ w II. półroczu	360	390	150	270	240	360	420	270	240	210	240	3150
Razem . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6990
Przy końcu roku szkolnego było uwolnionych od opłaty szkolnej .	36	36	31	31	23	19	34	29	19	10	17	285
Płacących opłatę	12	12^{1}	5	9	7^{1}	12	12^{2}	9	7^{1}	7	8	100^{5}
Datki na środki nauk. przyniosły K.	98	104	74	84	62	64	100	78	56	36	50	806
Taksy wstępne	201·6	193·2	12 6	8·4	8·4	16.8	16·8	4·2	12·6	4·2	4·2	483
„ za duplikaty świadectw szk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Dochody własne zakładu na środki naukowe przyniosły zatem razem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1293
10. Frekwencya na naukę przedmiotów nadobowiązkowych.												
Na naukę historyi kraju rodzinnego	—	—	—	—	30	31	46	—	26	17	—	150
„ „ rysunków odręcznych . .	—	—	—	—	—	—	—	11	5	-	1	17
„ „ kaligrafii	23	20	12	16	—	—	—	—	—	—	—	71
„ „ śpiewu	28	20	7	6	4	5	—	14	6	7	6	103
„ „ gimnastyki	43	42	25	36	17	26	35	29	20	16	23	312
11. Stypendya.												
Z fundacyi śp. Jana Rudolfa Kasparka	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1 } 6
„ ś. p. Nielepca	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
„ ś. p. Głowińskiego . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
„ Morawskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
„ Jankowskich i Stupnickich	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
„ nadwyżek karnych . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
w kwocie K. . .	200 —	— —	— —	— —	— —	— —	315 —	315 —	66 100	120 —	- —	1116

L) Fundusze
na wsparcie ubogich uczniów

Dyrekcya w porozumieniu z gronem nauczycieli udzieliła wsparcia z fundacyi im. Mikołaja Kopernika 1 uczniowi klasy VIII. i 1 uczniowi klasy III. b.

2 Wsparcia z fundacyi im. Najd. Arcyksiężniczki Gizeli udzieliła dyrekcya uczniowi klasy V.

3. Towarzystwo Bursy im. Stefana Batorego utrzymywało w bieżącym roku szkolnym w I. półroczu 46, w II. 45 uczniów, nadto udzielało wsparcia przez cały rok 1 uczniowi.

4. Z ubiegłego roku szkolnego pozostało ze składek . . 21 K. 8 h.
W tym roku szkolnym wpłynęło ze składek uczniów
i od rozmaitych dobrodziejów . . . . 1021 K. 8 h.
Razem . . 1042 K. 16 h.
Z tego wydano *a*) na książki i przybory . . . . . . 52 K. 70 h.
b) na wsparcie, ubrania i uzupełnienie opłaty . . . 960 K. 8 h.
Razem . . 1012 K. 78 h.
Pozostaje na rok przyszły . . . . . . 29 K. 36 h.

5. Z kwoty, udzielonej w ubiegłym i bieżącym roku szkolnym przez Świetny Wydział tutejszej Rady powiatowej na sprawienie mundurków ubogim a pilnym uczniom powiatu wadowickiego, sprawiono 6 mundurków po 33 K. — razem za kwotę 198 K. — pozostaje 202 K.

Dyrekcya wyraża wszystkim Dobrodziejom w imieniu uczącej się młodzieży najszczersze podziękowanie.

M) Klasyfikacya uczniów publicznych
za drugie półrocze 1900.

Klasa I. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Balon Józef,
Kamiński Władysław,
Madeja Franciszek,
Nowak Jan,
Rochowicz Stanisław,
Wolny Jan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bajorski Bolesław,
Dudzik Franciszek,
Englert Jan,
Głuszek Franciszek,
Goldberg Leon,
Gruduiewicz Kazimierz,
Haber Samuel,
Ilnicki Józef,
Kasperlik Maksymilian,
Kłapa Albin,
Koczwara Jan,
Kołacz Karol,
Kołodziejczyk Edmund,
Kręcioch Józef,
Kulig Władysław,
Łazarski Edgar,
Łoboda Czesław,
Młodzik Stefan,
Motylewicz Władysław,
Pawlik Czesław,
Piwowarczyk Jan,
Sarapata Józef,
Szczypka Stanisław,
Tomanek Franciszek,
Tomaszek Antoni,
Tyran Ignacy,
Wadoń Jan,
Walczak Henryk,
Zborowski Aleksander,
Zembaty Józef,
Żelazny Czesław.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 4.
„ „ III. otrzymał uczeń 1.
Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 6.

Klasa I. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Kłósak Franciszek,
Kuliński Roman,
Oleksy Jan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Brand Bernard,
Brońka Jacek,
Bujak Maryan,
C[illegible] Jan,
Danek Józef,
Erychleb Jan,
Farber Isaak,
Gross Hugon,
Heidrich Edward,
Huppert Ignacy,
Kamieński Władysław,
Klejka Józef,
Kuś Józef,
Kuśmierczyk Franciszek,
Landau Samuel,
Litfiński Stanisław,
Łasak Franciszek,
Magiera Józef,
Malczyk Władysław,
Masny Karol,
Miodoński Antoni,
Motyka Władysław,
Münz Natan,
Pieczarka Wojciech,
Prażmoski Piotr,
Rosenberg Lieber,
Sienkiewicz Franciszek,
Tęczyński Stanisław,
Warmuz Franciszek,
Wójcik Karol,
Wręźlewicz Edward.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 5.
„ „ III. otrzymał uczeń 1.
Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 8.

Klasa II. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Biba Kazimierz,
Pikoń Józef,
Silberschütz Abraham.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bałys Jan,
Biedroń Stanisław,
Bilewicz Józef,
Cyankiewicz Józef,
Dworak Antoni,
Englert Bronisław,
Gabryl Alojzy,
Gleczman Ignacy,
Godawa Stanisław,
Haczek Antoni,
Hatłas Alexander,
Janowski Michał,
Jura Feliks,
Kawa Władysław,
Kłósak Antoni,
Kołodziejczyk Ludwik,

Kozłowski Stefan,
Marek Franciszek,
Matlak Michał,
Nycz Franciszek,
Obtułowicz Jan,
Prusak Julian,
Pukło Jan,
Roman Józef,
Styrna Ludwik,
Timmel Alfred,
Wachulski Alfred,
Wiśniowski Bronisław,
Zawadziński Tadeusz,
Zieliński Antoni.

Świadectwo stopnia II. otrzymał uczeń 1.
„ „ III. „ „ 1.
Do egzaminu poprawczego przeznaczony uczeń 1.

Klasa II. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Jakubiec Wawrzyniec,
Janas Leonard,
Koim Franciszek
Nowotarski Roman,
Ogiegło Władysław,
Sieprawski Józef,
Tobiasiewicz Władysław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Czaderna Jan,
Foltin Jan,
Gross Mojżesz,
Grychowski August,
Kloska Stanisław,
Korn Walter,
Kossek Jan,
[illegible]owski Jan,
Kruszyński Tadeusz,
Leibel Kalman,
Łęczyński Stanisław,
Madziarz Bolesław,
Marecki Karol,
Marek Władysław,
Mikstein Stanisław,
Medwicz Roman,
Nesselroth Ozyasz,
Osiowski Karol,
Piasecki Adam,
Pilarz Jan,
Rapacki Lubin,
Stożek Tadeusz,
Szczerski Ludwik,
Turyczyn Adam,
Witek Karol,
Włodarski Gustaw,
Zegadłowicz Emil.

Świadectwo stopnia II. otrzymał uczeń 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 5.

Klasa III. A.

Swiadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymał:

Górecki Franciszek.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Baścik Jan,
Burman Teofil,
Drozdowski Antoni,
Faerber Zygmunt,
Foltin Franciszek,
Foszczyński Andrzej,
Glasner Artur,
Golberger Artur,
Grzybowski Józef,
Jamroga Tadeusz,
Jura Stanisław,
Kalinowski Eugeniusz,
Kamieński Alfred,
Knappik Franciszek,
Macner Józef,
Malota Józef,
Marzec Józef,
Mecnarowski Tadeusz
Rosenfeld Emil,
Roszek Bolesław,
Słowiaczek Karol,
Spisak Franciszek,
Żak Józef.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 2.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 4.

Klasa III. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Bicz Emil,
Niemczyński Józef,
Pizło Stefan,
Sieprawski Alojzy.

Świadectwo stopnia I. otrzymali,

Badoń Jan,
Chęciński Ignacy,
Daniel Ryszard,
Dudziak Franciszek,
Fox Antoni,
Gedl Adryan,
Geppert Maryan,
Gracyasz Ludwik,
Kantorek Michał,
Lekki Edward,
Lekki Witołd,
Łaś Stanisław,
Łazarski Roman,
Malec Józef,
Pawlicki Eugeniusz,
Profic Edward,
Pudełko Franciszek,
Sordyl Stanisław,

Wądolny Kazimierz,
Wojtala Jan,
Wojtyłko Franciszek,
Wolański Roman.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 5.

Klasa IV.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Braszka Józef,
Chęciński Albin,
Cyankiewicz Stanisław,
Dadej Kazimierz,
Heradin Józef,
Humpola Józef,
Szlachtowski Adam,
Wachulski Bronisław,
Żurek Stefan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Dobrodzicki Jerzy,
Ebel Chaim,
Grębosz Ignacy,
Hosz Tadeusz,
Jurecki Jakób,
Kamieński Edmund,
Kluger Wilhelm,
Krupka Czesław,
Kruszyński Władysław,
Krzanak Józef,
Mazgała Stanisław,
Motyka Fryderyk,
Popiel Franciszek,
Pukło Feliks,
Raczyński Józef,
Reich Zygmunt,
Retmański Karol,
Rożnowski Jerzy,
Ruff Samuel,
Sitarz Ludwik,
Sordyl Stefan,
Szczyrbowski Ludwik,
Welc Piotr,
Welecki Leopold,
Wyród Jan,
Żyła Edward.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 5.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 6.

Klasa V.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Gądek Maciej,
Jasek Ludwik,
Jordan Aleksander,
Maj Józef,
Nodzyński Mieczysław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Baca Jan,
Banaś Kazimierz,
Borger Herman,
Bryzek Jan,
Drabczyński Karol,
Gędl Edgar,
Gołuszka Ludwik,
Górkiewicz Czesław,
Jarosiński Stefan,
Klęczar Franciszek,
Krobicki Henryk,
Krzysztoforski Karol,
Malina Witold,
Małysiak Józef,
Orkisz Jan,
Osiowski Stefan,
Pradel Robert,
Prorok Bolesław,
Ringer Bernard,
Sitarz Franciszek,
Szczerbiński Jan,
Tyran Adam,
Wesołowicz Józef,
Wiktor Władysław,
Wołoszynowski Eugeniusz,
Zieliński Zygmunt.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 3.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 4.

Klasa VI.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Bielewicz Władysław,
Gwoździewicz Władysław,
Jura Albin,
Przyprawa Urban.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Ceratkiewicz August,
Cholewka Stanisław,
Dobrodzicki Adam,
Dworzański Emil,
Dziedzic Adam,
Fijałkiewicz Tadeusz,
Gruszczyński Lucyan,
Kremer Tadeusz,
Kupczyk Marcelin,
Rose Maxymilian,
Sordyl Franciszek,
Stefański Ludwik,
Szemik Wojciech,
Thom Władysław,
Widlarz Michał,
Woźniak Ignacy,
Zwoliński Karol.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 3.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 2.

Klasa VII.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Śmieszek Antoni,
Wiśniowski Zygmunt.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Karafiat Stanisław,
Konopek Mieczysław,
Krobicki Jan,
Małysiak Juliusz,
Mydlarz Jan,
Piasecki Rudolf,
Rozmus Antoni,
Sulkowski Julian,
Witkowski Józef.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 2.
„ „ III. otrzymał uczeń 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 3

Klasa VIII.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Dymek Władysław,
Kamecki Stefan,
Mynarski Szczepan,
Szewczyk Stefan,
Włodyga Tadeusz,
Wojewodzic Jan,
Zawadziński Kazimierz.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Adamus Franciszek,
Bielański Antoni,
Chlipalski Józef,
Drabik Władysław,
Freundlich Mojżesz,
Friedel Wojciech,
Górkiewicz Adam,
Górny Wojciech,
Kajdas Józef,
Kamski Józef,
Kudłacik Aleksander,
Misky Maryan,
Nowotarski Leon,
Pacanower Szymon,
Przygrodzki Józef,
Wądolny Jan,

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia 1

Wynik egzaminu dojrzałości.

egzaminu zgłosiło się uczniów publicznych 24
„ „ eksternistów 2
nisya przyznała świadectwo dojrzałości z odznaczeniem . . . 6
„ „ świadectwo dojrzałości 15
eznaczono do egzaminu poprawczego po feryach (1 ucznia pu-
cznego i 1 eksternistę) 2
probowano na rok (1 uczn. publ. i 1 ekstern.) 2
zaminu ustnego nie składał z powodu choroby uczeń publiczny 1

Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem otrzymali:

ymek Władysław Alojzy,
nek Emil,
szewczyk Stefan,
Włodyga Tadeusz,
Wojewodzic Jan,
Zawadziński Kazimierz Wł.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Adamus Franciszek,
Bielański Antoni Julian Kaź.
Drabik Władysław Leon,
Freundlich Mojżesz Leib,
Górkiewicz Adam,
Gorny Wojciech,
Kajdas Józef,
Kamski Józef,
Kudłacik Aleksander,
Misky Maryan,
Mynarski Szczepan,
Nowotarski Leon Antoni,
Pacanower Szymon,
Przygrodzki Józef Franciszek,
Wądolny Jan Marcin.

Z wymienionych udaje się:

na wydział filozoficzny 5
„ „ prawniczy 2
„ „ teologiczny 9
„ „ medyczny 1
„ politechnikę 3
do akademii rolniczej 1

Z egzaminowanych, którzy publicznie do szkoły uczęszczali, ukoń-
czyło gimnazyum w przeciągu lat 8 14
„ „ „ 9 5
„ „ „ 10 1

Do rodziców i opiekunów.

Wpisy uczniów do gimnazyum na rok szkolny 1900/1901 odbęd dnia 29. 30 i 31. sierpnia. Późniejsze zgłoszenie się do zapisu może uwzględnione tylko w razie ważnych powodów.

Przy zapisie ucznia do szkoły powinien być obecny ojciec lub m albo opiekun. Każdy uczeń obowiązany jest przynieść należycie wy nione nacyonale, świadectwo z ostatniego półrocza i datek na środki kowe w kwocie 2 K., oprócz tego każdy wstępujący do zakł metrykę chrztu lub urodzenia i taksę wstępną w kwocie 4 K. 2(Wszyscy uczniowie, wstępujący do klasy I., muszą przedłożyć świadect rewakcynacyi, odbytej w roku poprzedzającym wstąpienie do szkoły i poddać się egzaminowi wstępnemu, który się odbędzie dnia 30. czerw i dnia 1 i 2. września, poczem dopiero ostateczne przyjęcie do zakła nastąpi.

Uczniowie, przychodzący z innych zakładów do tutejszego gimnazyum winni przynieść świadectwo z ostatniego półrocza, opatrzone uwol nieniem z zakładu, do którego w ostatniem półroczu uczęszczali.

Uczniom nie wolno mieszkać gdzieindziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekcya gimnazyalna pozwoli; przeto zechcą rodzice i opiekunowie dowiedzieć się pierwej u Dyrekcyi, czy miejsce gdzie zamierzają synów i pupilów swoich umieścić, nie należy do zabronionych.

Opłata szkolna wynosi na jedno półrocze 30 K.

Rodzice, opiekunowie i nadzory domowe powinni często dowiadywać się o zachowaniu i postępie uczniów. Wiadomości odnośnych udziela dyrektor codziennie lub pp. profesorowie w każdą niedzielę po 1 i 15 miesiąca o godzinie 9—10-tej w sali konferencyjnej.

Nabożeństwo wstępne odbędzie się dnia 3. września, poczem dnia 4. września rozpocznie się regularna nauka szkolna.

Seweryn Arzt,
dyrektor.

